

ד' בטבת, תשפ"ו
24 בדצמבר, 2025

משתמשים יקרים;

**הנדון: הצעה לתקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2025), דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים
וקופות חולים**

מצ"ב הצעה לתקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2025), דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות חולים שאושרה לאחרונה על ידי הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות מפרסם הצעה לתקן זו על מנת לקבל תגובות והערות, לפני הפיכת ההצעה, לתקן סופי. הערות ותגובות נבקש להעביר אלינו בכתב באמצעות דואר אלקטרוני (iasb@iasb.org.il) עד ליום ה-25 במרס, 2026.

בנוסף, יקיים המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות שימוע ציבורי שבו תינתן הזדמנות לנוכחים להשמיע את תגובותיהם לגבי תוכן ההצעה. השימוע יתקיים ביום שלישי, כ"ג בשבט, תשפ"ו, ה-10 בפברואר, 2026, בשעה 9:00 ביום. ההשתתפות בשימוע היא על פי הזמנות אותן ניתן לקבל על ידי פנייה בדואר אלקטרוני.

בכבוד רב,

רו"ח דב ספיר

יו"ר הוועדה המקצועית

המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

הצעה לתקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2025)

**דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות
חולים**

דצמבר 2025

**הצעה לתקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2025)
דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות חולים**

דצמבר 2025

תוכן העניינים

<u>סעיף</u>	
	מבוא
	מטרת התקן
1-3	תחולה
4-5	הגדרות
6-34	כללי הכרה ומדידה
6	מלאי
7-8	רכוש קבוע
9-12	ירידת ערך נכסים
13-18	התחייבויות בגין יחסי עובד-מעביד
19-20	הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים
20	הפרשה בגין תביעות בשל רשלנות רפואית
21-23	שירותים שהתקבלו ללא תמורה
24-27	הכנסות ממעונות (בתי אבות ומעונות סיעודיים)
28-29	דיווח על מגזרי פעילות
30-34	צדדים קשורים
35-39	דוחות כספיים השוואתיים
40-46	גילויים
40	דוח על המצב הכספי
41-42	סיווג הכנסות הוצאות
43-46	ביאורים לדוחות הכספיים
47	הוראות מעבר
48	תחילה
49	מועדי הדוחות הכספיים
50	ביטול תקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2009) דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות חולים

**הצעה לתקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2025)
דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות
חולים**

דצמבר 2025

תוכן העניינים (המשך)

נספחים:

נספח א' - הנחיות ליישום תקן חשבונאות מספר 18 דיווח כספי על

ידי בתי חולים וקופות חולים

נספח ב' - הדגמה לדוח על המצב הכספי

נספח ג' - פרוטים לדוח על המצב הכספי

נספח ד' - הדגמה לדוחות על הפעילויות

נספח 1ד - סעיפי הדוחות על הפעילות בבתי החולים

נספח 2ד - סעיפי הדוחות על הפעילות בקופות חולים

נספח ה' - פרוטים לדוחות על הפעילויות

נספח 1ה - פרוטים לדוחות על הפעילות בבתי חולים

נספח 2ה - פרוטים לדוחות על הפעילות בקופות חולים

נספח ו' - סעיפי הדוחות על תזרימי המזומנים

נספח ז' - סעיפי הדוחות על השינויים בנכסים נטו

נספח ח' - מתכונת להצגת ביאור בדבר השוואה לתקציב פיתוח

הצעה לתקן חשבוונאות מספר 18 (מעודכן 2025) דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות חולים

דצמבר 2025

© כל הזכויות שמורות למוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות. אין להעתיק, לשכפל, לתרגם, להציג, לפרסם, להפיץ, להוציא לאור או לעשות שימוש מסחרי כלשהו בפרסום זה או בחלק ממנו, בכל דרך שהיא ובכל אמצעי מכני, אלקטרוני או אחר, ללא הסכמה מפורשת בכתב ומראש מאת המוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות.

תקן זה מובא בסעיפים 1-50. כל הסעיפים בתקן מחייבים באותה מידה. הוראות התקן, המובאות באותיות מודגשות, מייצגות את העקרונות העיקריים של התקן. תקן זה יש לקרוא בהקשר למטרת התקן. תקני החשבוונאות וההבהרות המפורסמים על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות אינם חלים על פריטים לא מהותיים.

מבוא

- א. גילוי דעת מספר 69 של לשכת רואי חשבון בישראל בדבר כללי חשבוונאות ודיווח כספי על ידי מלכ"רים פורסם במרס 1997 והוא חל על דוחות כספיים של מלכ"רים לתקופות המסתיימות לאחר 15 בספטמבר, 1997. תקן חשבוונאות מספר 5 *תיקונים והבהרות לגילוי דעת 69 בדבר כללי חשבוונאות ודיווח כספי על ידי מלכ"רים*, פורסם בדצמבר, 1999 והוא חל לגבי דוחות כספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2000.
- ב. בגילוי דעת מספר 69 נקבע, כי הוא אינו חל על יחידה שלטונית (ממשלה, רשות מקומית וכו') ועל מוסד החייב בדיווח בהתאם לתקנות ביטוח בריאות (פיקוח ובקרה פיננסיים על קופות החולים), התשנ"ו-1995. קביעה זו לא שונתה בתקן חשבוונאות מספר 5.
- ג. ביום 15 בפברואר 2001, מונתה על ידי משרד הבריאות והמוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות ועדה שתפקידה העיקרי היה להסדיר ולהחיל מערכת של כללי חשבוונאות ודיווח על הסקטור הייחודי של קופות החולים בישראל בדרך של פרסום תקן חשבוונאות של המוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות.
- ד. המלצותיה העיקריות של הוועדה היו: (1) אימוץ הגישה הכוללנית במקום גישת הקרנות, ו- (2) החלת בסיס הצבירה על כל מרכיבי הדוחות הכספיים, במקום הפרקטיקה שהייתה נהוגה לפיה חלק מההכנסות ומההוצאות הוכרו על בסיס מזומנים. בעקבות המלצות הוועדה האמורה, הותקן בחודש פברואר 2004 תקן חשבוונאות מספר 18 *דיווח כספי על ידי קופות חולים* (להלן תקן חשבוונאות מספר 18).
- ה. בשל ייחודיות הענף, מיעוט הגורמים הפועלים בו, היכולת למפות את הסוגיות החשבונאיות העיקריות הרלוונטיות ואת מלוא מאפייניהן נערך תקן חשבוונאות מספר 18 בצורה פרטנית, באופן בו הקביעות נערכו בפירוט העולה על המקובל.
- ו. התפיסה, המותווית בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 היא שקופות החולים משמשות כ"קבלני משנה" בעוד שהאחריות לאספקת השירותים מוטלת על הממשלה, אשר היא שתישא בעלותם, היא התפיסה הרלוונטית להבנת מערכת היחסים הנוצרת - מזווית הראייה החשבונאית - בין הקופות למבוטחים. לשון אחר, לנוכח מבנה זה לא נדרש, במצב המשפטי הקיים כיום, להכתיב לקופות החולים יצירת "עתודות אקטואריות" בגין שירותי הבריאות, הניתנים לקהילה על פי סל שירותי הבריאות, כמקובל בחברות ביטוח, בשל קשריהן עם המבוטחים.
- ז. לאחר פרסום תקן חשבוונאות מספר 18 בחודש פברואר 2004 אשר חל רק על קופות חולים (לרבות בתי החולים הפועלים במסגרתן או חברות בנות שלהן) הועלתה על ידי משרד הבריאות דרישה ליצור אחידות בדיווח הכספי על ידי בתי חולים במגזר הציבורי.

ח. בתי החולים הציבוריים כוללים בתי חולים כלליים, בתי חולים גריאטריים ובתי חולים פסיכיאטריים. עד לפרסום תקן זה, קבע משרד הבריאות לבתי החולים הכלליים הממשלתיים, שאינם מאוגדים בנפרד והמהווים חלק אינטגרלי משפטי של הממשלה, כללי דיווח המבוססים, בין השאר, על גילוי דעת מספר 69 ועל תקן חשבונאות מספר 5, אולם שונים מהם בסוגיות מהותיות. רוב בתי החולים של קופות החולים אינם מאוגדים בנפרד, ומהווים חלק אינטגרלי של קופות החולים ולפיכך, גילוי דעת מספר 69 ותקן חשבונאות מספר 5 אינם דנים בהם, מתוקף אי החלתם על קופות החולים. תקן חשבונאות מספר 18 שפורסם בפברואר 2004 חל על קופות החולים (לרבות בתי החולים הפועלים במסגרתן או כתברות בנות שלהן). בתי חולים ציבוריים אחרים לא הוצאו מתחולת גילוי דעת מספר 69 ותקן חשבונאות מספר 5.

ט. תקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2009) *דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות חולים* החליף את תקן חשבונאות מספר 18 *דיווח כספי על ידי קופות חולים* והסדיר את הדיווח הכספי על ידי בתי החולים הציבוריים ועל ידי קופות החולים. במסגרת איחוד כללי החשבונאות לבתי החולים הציבוריים עם כללי החשבונאות לקופות החולים, החליטה הוועדה המקצועית להחיל על בתי החולים ועל קופות החולים את גילוי דעת מספר 69 ותקן חשבונאות מספר 5 ולשנות את מתכונת התקן, כך שהוראות התקן יכללו אך ורק סעיפים ייחודיים למגזרים אלה כלהלן:

(1) סעיפים הכוללים הוראות בנושאים בהם אין תקני חשבונאות מחייבים בישראל.

(2) סעיפים הכוללים הוראות ספציפיות לבתי החולים ולקופות החולים.

(3) סעיף המבטל את החלופה הקיימת בתקן חשבונאות מספר 29, *אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)*, אשר מאפשרת לכל ישות שאינה מחויבת בכך לאמץ את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, וזאת על מנת להשיג השוואתיות בין בתי החולים השונים ובין קופות החולים השונות.

מאחר שתקן חשבונאות מספר 18 שפורסם בפברואר 2004 נערך בצורה פרטנית שנועדה לסייע לחשבי קופות החולים ביישום התקן (מתכונת שאינה מקובלת לגבי תקני חשבונאות), צורף לתקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2009) נספח א', אשר אינו מהווה חלק מהתקן, ואשר כולל הנחיות ליישום של תקני החשבונאות בדיווח הכספי של בתי החולים וקופות החולים.

י. בתחילת שנת 2025 הוועדה המקצועית קיימה דיון בפרשנות שניתנה על ידי בתי החולים הממשלתיים לסעיף 17 בתקן ולסעיף 42 בנספח א, הנחיות יישום. הוועדה המקצועית הקימה צוות שבחן את העובדות וקבע כי הטבות העובד שמנהלת הגמלאות נוטלת על עצמה את המחויבות לשלמן הן הטבות עובד שניתנות בכובע של בעל השליטה, זאת מאחר שבתי החולים האחרים אינם מקבלים פיצוי מקביל.

יא. הוועדה המקצועית החליטה להבהיר את נוסח סעיף 17 לתקן ולקבוע כי בתי החולים הממשלתיים נדרשים להכיר בכל שנה כנגד קרן הון בהוצאה בגין הטבות עובד שבעל השליטה נטל על עצמו את המחויבות לשלמן, אלא אם כן ניתן להוון את העלות לנכס בהתאם לתקני חשבונאות. כמו כן, החליטה הוועדה המקצועית להוסיף דרישת גילוי בסעיף 18 לתקן. הנספחים אשר כוללים הדגמות לדוחות הכספיים תוקנו בהתאם.

יב. סעיף 42 בנספח א, הנחיות יישום קובע כי "בהתאם לסעיפים 13 ו-15 לתקן, התחייבויות בגין פנסיה תקציבית ומענקי יובל מוכרות על בסיס הערכה אקטוארית. ההפרש, הנובע משינוי בהתחייבויות אלה, יטופל בהתאם למדיניות החשבונאית שתיבחר בהתאם לסעיף 23 לתקן חשבונאות מספר 39 *הטבות עובד*". מטרת הסעיף הייתה לספק לבתי החולים ולקופות החולים את בחירת המדיניות החשבונאית הקיימת בסעיף 23 לתקן חשבונאות מספר 39, במקרים שבהם בית החולים או קופת החולים נדרשים להכיר בהתחייבות בגין פנסיה תקציבית ומענקי יובל (ולכן הסעיף מפנה לסעיפים 13 ו-15 בתקן). הוועדה המקצועית מבקשת להבהיר כי בחירת המדיניות החשבונאית בסעיף 23 לתקן חשבונאות מספר 39 קיימת רק לגבי מדידות מחדש בגין התחייבות בגין הטבה מוגדרת (כלומר, הטבת עובד לאחר סיום העסקה) ולא לגבי כל ההפרש הנובע משינוי בכל התחייבות אקטוארית.

יג. לצורכי נוחיות המשתמשים, הוועדה המקצועית החליטה לפרסם את תקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2025), אשר כולל נוסף על התיקונים לסעיפים 17 ו-18 לתקן ולסעיף 42 בנספח א, הנחיות יישום, ולנספחים את התיקונים שבוצעו לתקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2009) על ידי תקנים שונים שפורסמו מאז פרסום תקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2009) בשנת 2009 (ובעיקר תיקונים שבוצעו על ידי תקן חשבונאות מספר 40 (מעודכן 2021)).

מטרת התקן

מטרת תקן זה היא להחיל על בתי החולים הציבוריים וקופות החולים כללי חשבונאות ודיווח אחידים המבוססים על כללי החשבונאות והדיווח המקובלים בישראל, בשינויים מסוימים. כללי חשבונאות אחידים לבתי החולים הציבוריים וקופות החולים יאפשרו השגת השוואתיות בין קופות החולים השונות ובין בתי החולים הציבוריים השונים, וכן יאפשרו הקצאה נכונה ויעילה של המשאבים המשותפים בין קופות החולים השונות ובין בתי החולים השונים.

תקן זה נקבע באופן ייחודי לבתי החולים הציבוריים ולקופות החולים ולפיכך אין ללמוד ממנו לגבי ישויות, במגזר הבריאות שאינם מלכ"רים. לדוגמה, התקן אינו חל על בית חולים פרטי, המהווה גוף עסקי ולא מלכ"ר. בית חולים פרטי נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בישראל לחברות פרטיות. אולם, אם לבית חולים ציבורי או לקופת חולים שליטה על גוף עסקי כאמור, על בית החולים הציבורי או קופת החולים לאחד את הדוחות הכספיים של הגוף העסקי בדוחותיהם הכספיים.

תחולה

1. הדוחות הכספיים של בתי החולים הציבוריים, תאגידי בריאות הנמצאים בשליטתם של בתי החולים הציבוריים, קופות החולים, ישויות, המעניקות שירותים בתחום הבריאות, בשליטתן של קופות החולים ותאגידי אחות של קופות החולים יערכו בהתאם להנחיות תקן זה.
2. גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל ותקני חשבונאות, הבהרות ופרסומים מקצועיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, אשר לא נקבע בהם במפורש כי אינם חלים, במלואם או בחלקם, על מלכ"רים, בתי חולים ציבוריים ו/או קופות חולים, יחולו עליהם, בכפוף לאמור בתקן זה. תקן חשבונאות שיפורסם בסוגיה בה מטפל תקן זה יוסיף להוראות תקן זה או יחליפן, בהתאם לעניין.
3. תקן חשבונאות מספר 29 אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מתיר לישויות שאינן חייבות בכך על פי אותו תקן, לערוך את דוחותיהן הכספיים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים. על מנת לשמור על כללי חשבונאות אחידים לכל בתי החולים הציבוריים וקופות החולים שתאפשר השגת השוואתיות, בית חולים ציבורי וקופת חולים לא יערכו את דוחותיהם הכספיים לפי תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים.

הגדרות

4. המונחים הבאים שהוגדרו בתקן חשבונאות מספר 40 (מעודכן 2021), כללי חשבונאות ודיווח כספי על ידי מלכ"רים משמשים בתקן זה באותה משמעות:

- מלכ"ר
- הגבלות שהוטלו על ידי תורמים על השימוש בנכסים נטו
- נכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה
- נכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה
- נכסים שתמורתם הוגבלה
- העברה חד צדדית

- תרומה
- תרומה מותנית
- התניה שהטיל תורם
- הבטחה
- הבטחה בלתי מותנית
- הבטחה מותנית
- עסקת החלפה
- עסקת סוכנות
- אוסף
- שווי הוגן

5. לצורך תקן זה:

בית חולים - בית חולים ציבורי (כללי, גריאטרי ופסיכיאטרי) מאוגד או שאינו מאוגד, העורך דוחות כספיים כישות נפרדת.

בית חולים ציבורי - כל בית חולים שאינו פועל לצורך השגת רווח, כולל בית חולים ממשלתי, בית חולים שבבעלות קופת חולים, בית חולים שבבעלות רשות מקומית וכן כל בית חולים שהוא תאגיד שהוא מוסד ציבורי כמשמעותו בסעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה.

בית חולים ממשלתי - בית חולים בבעלות הממשלה, לרבות פעילות המתבצעת בו על ידי תאגיד בריאות.

בעל שליטה - לעניין בתי חולים ממשלתיים - הממשלה; לעניין בתי חולים של קופות החולים - קופת החולים אליה משתייך בית החולים; ולעניין בית חולים של רשות מקומית - הרשות המקומית אליה משתייך בית החולים.
מועד המעבר - תחילת התקופה המוקדמת ביותר שלגביה בית חולים מציג מידע השוואתי לפי תקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן) בדוחות הכספיים הראשונים המוצגים בהתאם לתקן זה.

קופת חולים - כמשמעותה בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד - 1994.

תאגיד אחות של קופת חולים - תאגיד המעניק שירותים בתחום הבריאות, שמרבית חבריו הם חברי קופת החולים האמורה, ואשר לקופת החולים קשרים עימו.

תאגיד בריאות - תאגיד נפרד הפועל ליד בית החולים, תלוי בו ונסמך עליו, ופועל בכפוף לתקנות יסודות התקציב (כללים לפעולת תאגיד בריאות), התשס"ב-2002.

כללי הכרה ומדידה

מלאי

6. תקן חשבונאות מספר 26 מלאי, קובע כי מלאי יימדד לפי הנמוך מבין עלות לבין שווי מימוש נטו. תקן זה קובע כי מלאי של בתי חולים וקופות חולים יימדד לפי העלות. אם לא צפוי שימוש במלאי לבית החולים ו/או לקופת החולים, יופחת המלאי לשווי מימוש נטו. בהעדר שווי מימוש, נטו המלאי יופחת במלואו.

רכוש קבוע

7. תקן חשבונאות מספר 27 קובע כי שיטת הפחת שנעשה בה שימוש תשקף את הדפוס שבו הישות חזויה לצרוך את ההטבות הכלכליות העתידיות של הנכס. התקן מאפשר שימוש במגוון שיטות פחת. למרות האמור בסעיף 62 לתקן חשבונאות מספר 27, הפחת בגין רכוש קבוע של קופות חולים ובתי חולים יחושב בשיטת הקו הישר, אלא אם קיימות נסיבות חריגות, המצדיקות שימוש בשיטה אחרת.

8. זכויות במקרקעין יפורטו תוך הבחנה בין בעלות לבין זכויות חכירה, ויצוינו פרטים בדבר:

(א) יתרות תקופות החכירה של זכויות במקרקעין, בהבחנה בין נכסים בחכירה מהוונת לבין נכסים בחכירה בלתי מהוונת.

(ב) אם טרם נרשמו זכויות על שם בית החולים ו/או על שם קופת החולים או על שם תאגיד מוחזק שלהן בלשכת רישום המקרקעין או במרשמי מנהל מקרקעי ישראל או חברה משכנת, תצוין עובדה זו והסיבה להעדר הרישום.

(ג) נכסי מקרקעין ונכסים אחרים הרשומים על שם אחרים בנאמנות.

(ד) דמי שכירות ודמי חכירה הצפויים להשתלם בהתאם להסכמים, שאינם ניתנים לביטול, ואשר לא הוכרו כנכס, בכל אחת מחמש השנים שלאחר תאריך הדוחות הכספיים, ובתקופות מצטברות של חמש שנים כל אחת בתקופות מאוחרות יותר.

(ה) פרטים בדבר נכסים משותפים עם צדדים שלישיים.

(ו) התחייבויות לרשום זכויות במקרקעין על שם אחרים.

(ז) שיטות הפחת שנקטו, למעט שיטת הקו הישר, והנסיבות החריגות המצדיקות שימוש בשיטות אלה.

(ח) אופציות להארכה של תקופות חכירה או שכירות של רכוש קבוע.

(ט) פרטים בדבר נכסים של בעלי שליטה שלא הוכרו כנכס של בית החולים והמשמשים אותו.

ירידת ערך נכסים

9. תקן חשבונאות מספר 15 (מעודכן 2009) *ירידת ערך נכסים*, יחול על הדוחות הכספיים של בתי החולים וקופות החולים, בהתאמות הדרושות, הנובעות מהיותם מלכ"רים.

10. ההתייחסות לקיומה האפשרי של ירידת ערך מהווה כלל חשבונאי מקובל, התקף גם למלכ"רים, ולפיכך יש ליישמו גם בדוחות הכספיים של בתי החולים וקופות החולים. בתי החולים וקופות החולים יישמו את ההוראות שנקבעו בתקן חשבונאות מספר 15 (מעודכן 2009) לצורך בחינה, הכרה וגילוי לירידת ערך נכסים. במקום הסימנים לירידת ערך המפורטים בסעיף 12 לתקן חשבונאות מספר 15 (מעודכן 2009) יחולו על בתי החולים וקופות החולים הסימנים להלן:

(א) בית החולים ו/או קופת החולים אינם מתכוונים לעשות שימוש בנכס, כיוון שזה ניזוק או אינו בר-שימוש או שהנכס אינו תורם ליכולת בית החולים ו/או קופת החולים לספק שירותים

(ב) בית החולים ו/או קופת החולים אינם מתכוונים לעשות שימוש בנכס מאחר שבכוונתם לרכוש נכס חליפי

(ג) ניצולת נמוכה מהמקובל של מכשור רפואי או פגיעה מהותית ביכולת השימוש העתידית הצפויה לבית החולים ו/או לקופת החולים ממכשור זה.

11. בהתאם לתקן חשבונאות מספר 15 (מעודכן 2009), כאשר מתקיים סימן כלשהו לירידת ערך על בית החולים ו/או קופת החולים לאמוד את הסכום בר-ההשבה. הסכום בר-ההשבה מוגדר כגובה מבין שווי השימוש בנכס לבין שווי הוגן שלו בניכוי עלויות למכירה. במלכ"ר קיים קושי באמידת שווי שימוש של נכס מאחר והמלכ"ר בדרך כלל אינו מפיק תזרימי מזומנים חיוביים מהשימוש בנכס, אלא משתמש בנכס למטרותיו. לפיכך, כאשר לא ניתן לקבוע את שווי השימוש, הסכום בר-ההשבה של בית חולים ו/או קופת חולים יתבסס על השווי ההוגן של הנכס בניכוי עלויות למכירה.

12. כאשר הוכר הפסד מירידת ערך בגין נכס שתמורתו הוגבלה, יועבר לנכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה, סכום מקביל מהנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה.

התחייבויות בגין יחסי עובד-מעביד

13. התחייבות לתשלום פנסיה תקציבית לעובדים ולעובדים שפרשו, שאינה מכוסה במלואה על ידי הפקדות לקופות פרישה, תוכר על בסיס הערכה אקטוארית.

14. התחייבות לתשלום מענק הסתגלות לעובדים שפרשו תוכר כאשר קיימת לבית החולים ו/או קופת החולים מחויבות משפטית או מחויבות משתמעת לתשלום מענק ההסתגלות.

15. התחייבות לתשלום מענק יובל תוכר על בסיס הערכה אקטוארית.

16. התחייבות לתשלום עבור אי ניצול ימי מחלה תקבע בהתאם להסכמים הספציפיים הקיימים בבית החולים ו/או בקופת החולים.

17. אם בעל השליטה נוטל על עצמו את המחויבות בגין הטבות לעובדים או לעובדים שפרשו של בית חולים שבשליטתו (לדוגמה, בבתי חולים ממשלתיים משרד האוצר נוטל על עצמו מחויבויות מסוימות בגין עובדים שפרשו), בית חולים יכיר בכל שנה בהוצאות בגין הטבות עובד אלה, אלא אם כן ניתן להוונן לנכס בהתאם לתקני חשבונאות, כנגד קרן הון (אשר תוצג בנפרד במסגרת הנכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה).

18. בביאורים לדוחות הכספיים ינתן גילוי כדלקמן:

(א) תיאור כללי ופירוט הסכומים של סוגי ההתחייבויות בשל יחסי עובד-מעביד לרבות, התחייבויות בגין פיצויי פיטורין, פיצויי פרישה, מענק פרישה, מענק הסתגלות, ומענק אי ניצול ימי מחלה, חופשות, מענקי יובל, פנסיה, פנסיה תקציבית, השלמת פנסיה, הטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ואחרות.

(ב) אם לגבי תשלום פיצויי פיטורין, פיצויי פרישה או פנסיה מתבצע תשלום לקופת גמל, אשר מהווה פירעון מוחלט של המחויבות לפי חוק פיצויי פיטורין, יצוין הדבר ואין לפרט את סכום המחויבות.

(ג) דרך החישוב של כל סכום של התחייבות, כאמור לעיל, וההנחות ששימשו בסיס לחישוב.

(ד) סכום היעודה, שמקורה בהפקדות בית החולים ו/או קופת החולים בקרנות, בקופות גמל, בחברות ביטוח ובגופים אחרים, בשל כל סוג התחייבות, שלגביו צוין הסכום בנפרד, בהתאם לאמור לעיל.

(ה) לגבי כל סוג של התחייבות המפורט לעיל, יצוין אם ההתחייבות היא מוחלטת או מותנית, תוך פירוט ההתניות.

(ו) שיעור הניכיון ששימש (או שיעורי הניכיון ששימשו) לחישוב ההתחייבויות השונות, מידע על שינויים בשיעור הניכיון, הסיבות לשינויים כאמור, וההשפעה של שינויים אלה על הדוחות הכספיים.

(ז) סכום הוצאות בגין הטבות עובד שהוכרו (או שהווננו) בהתאם לסעיף 17.

הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים

19. תקן חשבונאות מספר 10 הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים יחול על בתי החולים וקופות החולים. הנחיות ליישום תקן חשבונאות מספר 10 כלולות בנספח א', הנחיות ליישום.

הפרשה בגין תביעות בשל רשלנות רפואית

20. התחייבויות אקטואריות בגין תביעות בשל רשלנות רפואית יוכרו בהתבסס על התביעות שהוגשו (לרבות אלו המצויות בטיפול משפטי) ועל דיווחים אחרים שהתקבלו. כמו כן, ההתחייבות תכלול סכומים בגין תביעות שטרם התקבלו על ידי בית החולים ו/או קופת החולים, תביעות אפשריות שטרם נודעו, והוצאות ליישוב התביעות.

שירותים שהתקבלו ללא תמורה

21. תקן חשבונאות מספר 40 (מעודכן 2021) מאפשר למלכ"ר לבחור אם לכלול בדוחות הכספיים שלו שירותים שהתקבלו על ידו ללא תמורה. למרות האמור בסעיף 68 לתקן חשבונאות מספר 40 (מעודכן 2021), בתי החולים ו/או קופות החולים יכירו בדוחות הכספיים שלהם, שירותים שהתקבלו על ידם ללא תמורה והמתייחסים לפעילות של השקעות ברכוש קבוע, הן כתוספות לנכסים נטו והן כרכוש קבוע, על פי השווי ההוגן שלהם, בהתקיים שלושת התנאים הבאים:

(א) אותם השירותים הם בעלי ערך כספי מהותי על בסיס כולל, ביחס להיקף פעילות ההשקעה ברכוש קבוע.

(ב) ניתן להעריך את שוויים ההוגן של אותם השירותים ברמת מהימנות סבירה.

(ג) השירותים הם מסוג השירותים הדורשים מיומנות ומומחיות מקצועיים, שלולא היו מתקבלים היו בית החולים ו/או קופת החולים נאלצים לרכושם בתמורה.

22. למרות האמור בסעיף 68 לתקן חשבונאות מספר 40 (מעודכן 2021), שירותים רפואיים ושירותים מנהליים המתקבלים ממתנדבים במסגרת השירותים הניתנים למטופלים במתקני בתי החולים ו/או קופות החולים, לא יוכרו כהכנסות וכהוצאות. בביאורים לדוחות הכספיים יינתן גילוי כללי על עבודת מתנדבים במסגרות הפעילות השונות.

23. שירותי עבודה של מתנדבים, המתקבלים ללא תמורה, אינם, בדרך כלל, מהותיים ביחס להיקפי הפעילות של בתי החולים וקופות החולים. לפיכך, ועל מנת להבטיח טיפול חשבונאי אחיד נקבע, כי בתי החולים וקופות החולים יכללו בדוחות הכספיים שלהן, אך ורק שירותים שהתקבלו על ידן ללא תמורה ומתייחסים לפעילות של השקעות ברכוש קבוע (לדוגמה, אדריכלות, שירותים משפטיים, תיווך). לפיכך, שירותים רפואיים ושירותים מנהליים, המתקבלים ממתנדבים במסגרת השירותים, הניתנים למטופלים בבתי החולים ו/או קופות החולים, לא ירשמו כהכנסות וכהוצאות.

הכנסות ממעונות (בתי אבות ומעונות סיעודיים)

24. נוהג מקובל במעונות הוא קבלת תשלום מראש ("פיקדון") לפני הכניסה, ובנוסף גם גביית תשלומים שוטפים בגין דמי שכירות ו/או דמי אחזקה. חלק מהפיקדון מוחזר למשלם בדרך זו או אחרת, בהתאם להסכמים בין המעון והדיירים. סכום הפיקדון המוחזר לדייר תלוי, בדרך כלל, בתקופת השהייה של הדייר במעונות.

25. אומדן סכום הפיקדון, הצפוי להיות מוחזר לדיירים בהתאם לתנאי החוזים עימם יוכר כהתחייבות. מדידת ההתחייבות תביא בחשבון את הערך הנוכחי של אומדן סכום הפיקדון, הצפוי להיות מוחזר לדיירים, בהתאם להערכות אקטואריות. האומדן יתבסס על ניסיון הישות המדווחת עצמה או אם לא קיים ניסיון כזה, על ניסיון של ישויות בנות השוואה. יתרת הפיקדון (סך הפיקדון בניכוי ההתחייבות) תוצג כהכנסה נדחית.

26. בכל תקופת דיווח תעודכן ההתחייבות עקב חלוף הזמן. כמו כן, תעודכן ההתחייבות בהתאם לעדכון ההערכה האקטוארית לפחות אחת לשנה. שינוי בסכום ההתחייבות,

הנובע מערך הזמן של הכסף, ייזקף להוצאות מימון. התאמות אחרות לסכום ההתחייבות יוספו להכנסה הנדחית או ייגרעו ממנה ויופחתו כאמור בסעיף 27 להלן.

27. ההכנסה הנדחית תופחת בתקופות עתידיות בהתבסס על אומדן תקופת השהייה הצפויה של הדייר. תקופת ההפחתה תותאם אם חל שינוי באומדן תקופת השהייה הצפויה של הדייר, בהתבסס על הערכות אקטואריות ולפחות אחת לשנה. שיטת הקו הישר תשמש להפחתת ההכנסה הנדחית. יתרת ההכנסה הנדחית תוכר כהכנסה בעת סיום תקופת השהייה של הדייר. יש לתת גילוי בביאורים לשיטת ההפחתה. תשלומים שוטפים בגין דמי שכירות ו/או דמי אחזקה יוכרו כהכנסות על בסיס צבירה.

דיווח על מגזרי פעילות

28. תקן חשבונאות מספר 11 מחייב ישויות לספק מידע בגין מגזרים עסקיים ומגזרים גיאוגרפיים. בתי החולים וקופות החולים יספקו מידע על המגזרים העסקיים המפורטים בסעיף 29 להלן בהתאם למתכונת הראשית לדיווח מגזרי שנקבעה בתקן חשבונאות מספר 11 *דיווח מגזרי*. בתי חולים וקופות חולים אינם נדרשים לספק מידע על מגזרים גיאוגרפיים.

29. מגזרי הפעילות:

(א) מגזרי פעילות בני דיווח בדוחות הכספיים של קופות החולים יכללו לפחות את:

- (1) שירותי בריאות לקהילה (רק שירותים במסגרת סל שירותי הבריאות).
- (2) בתי חולים.
- (3) שירותי בריאות נוספים (שב"ן).
- (4) רפואת שיניים.
- (5) מעונות (בתי אבות ומעונות סיעודיים).
- (6) בתי הבראה והחלמה.

(ב) מגזרי פעילות בני דיווח בדוחות הכספיים של בתי החולים יכללו לפחות את:

- (1) שירותים רפואיים.
- (2) בתי ספר מקצועיים.
- (3) פעילות אחרת (רפואית ולא רפואית).

מגזרים אחרים הכלולים בסעיף ב(3) לעיל, ובלבד שאינם מהותיים, ניתן לקבץ למגזר אחד.

צדדים קשורים

30. דרישות הגילוי בתקן חשבונאות מספר 41 *גילויים בהקשר לצד קשור* בדבר צדדים קשורים יחולו על בתי חולים וקופות חולים בהתאמות הדרושות. אולם, ההגדרה של צדדים קשורים לבתי חולים ציבוריים ולקופות חולים תהיה כאמור בסעיף 31 להלן.

31. צד קשור לבית חולים ציבורי או לקופת חולים הוא:

(א) מי שמחזיק בעשרה אחוזים או יותר מכוח הצבעה בבית החולים ו/או בקופת החולים או מהסמכות למנות חבר בדירקטוריון/בוועד העמותה שלו ו/או של בעל השליטה.

(ב) מי שרשאי למנות את המנהל הכללי של בית החולים ו/או קופת החולים או את יו"ר הדירקטוריון/ועד העמותה שלו ו/או של בעל השליטה.

(ג) מי שמכהן כמנהל הכללי של בית החולים ו/או קופת החולים.

(ד) מי שמכהן כחבר דירקטוריון/ועד העמותה של בית החולים ו/או של בעל השליטה, או ממלא תפקיד במוסדות ניהול דומים.

(ה) בעל שליטה.

(ו) תאגיד אחות של קופת חולים.

(ז) תאגיד בריאות של בית החולים.

32. לעניין יישום תקן חשבונאות מספר 41, בכל מקום בו נאמר "דירקטור" יראו כאילו נאמר: "דירקטור, חבר מועצת המנהלים של בית החולים ו/או קופת החולים או ממלאי תפקידים במוסדות ניהול דומים".

33. בית חולים ציבורי או קופת חולים יתנו גילוי לפרטים הבאים:

(א) יש לציין בביאורים ולהבהיר את התלות הקיימת במקורות על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי ובהקצבות הממשלה ובמקורות מבעל השליטה.

(ב) אם פעילויותיהם של בית החולים ו/או קופת חולים תלויות בהיקף משמעותי במשרד ממשלתי או יחידה שלטונית, יש להציג בנפרד את היתרות עם כל אחד מהם ואת ההכנסות שצמחו מכל אחד מהם.

(ג) בביאורים לדוחות הכספיים של בתי החולים יצוינו סכומי ההכנסות, ברוטו, מכל אחת מקופות החולים, וכן את ההנחות לסוגיהן, שנוכו מהכנסות אלו.

34. [בוטל]

דוחות כספיים השוואתיים

35. לצד כל סכום בדוח על המצב הכספי, יוצג הסכום המקביל לו בדוח על המצב הכספי של שנת הדיווח הקודמת, ולצד כל סכום בדוח על הפעילויות, בדוח על השינויים בנכסים נטו ובדוח על תזרימי המזומנים, יוצגו הסכומים המקבילים לו בכל אחת משתי שנות הדיווח הקודמות.

36. כאשר חל שינוי במדיניות החשבונאית, אשר יש לו השפעה על התקופה הנוכחית או על תקופה קודמת כלשהי, יש לתת גילוי לפרטים הבאים:

(א) מהות השינוי במדיניות החשבונאית,

(ב) הסיבות מדוע ישום המדיניות החשבונאית החדשה מספק מידע מהימן ורלוונטי יותר,

(ג) סכום התיאום לתקופה הנוכחית ולכל תקופה קודמת שמוצגת לכל סעיף בדוחות הכספיים המושפע מהיישום.

אין צורך לחזור על דרישות גילוי אלה בדוחות הכספיים לתקופות העוקבות.

37. חל בשנת הדיווח שינוי באומדן חשבונאי ולשינוי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים בשנת הדיווח או בשנות דיווח בעתיד, יינתן גילוי על מהות השינוי, הסיבות לשינוי, ויצוינו סכומי ההשפעה על סעיפי הדוחות הכספיים, המפורטים בנספח ב' ובנספח ד'.

38. בית חולים ו/או קופת חולים יתקנו טעות מהותית של תקופה קודמת בדרך של הצגה מחדש בדוחות הכספיים הראשוניים שאושרו לפרסום לאחר גילויין, על ידי הצגה מחדש של מספרי השוואה לתקופה קודמת מוצגת שבה ארעה הטעות. כמו כן, יינתן גילוי לפרטים הבאים:

(א) מהות הטעות בתקופה קודמת,

(ב) סכום התיקון בגין כל תקופה קודמת שמוצגת לכל סעיף בדוחות הכספיים המושפע מהתיקון.

אין צורך לחזור על דרישות גילוי אלה בדוחות הכספיים לתקופות העוקבות.

39. יש לסמן בדוחות הכספיים כל סכום שהוצג מחדש או שסווג מחדש.

גילויים

דוח על המצב הכספי

40. בגוף הדוח על המצב הכספי יש לציין פרטים בדבר:

(א) מועד אישור הדוחות הכספיים, וכן

(ב) שמות החותמים בציון תפקידם בבית חולים ובקופת החולים.

סיווג הכנסות והוצאות

41. רווח (הפסד) ממיימוש רכוש קבוע והשקעות בישויות מוחזקות יוצג כהכנסות אחרות בדוח על הפעילויות.

42. אין לקזז הכנסות והוצאות המתייחסות לפעילות מסוימת, אלא במקרים שתקן זה מאפשר זאת.

ביאורים לדוחות הכספיים

43. בית חולים ו/או קופת חולים יספקו מידע בדבר:

(א) תאור מהות פעולות בית החולים ו/או קופת החולים.

(ב) המבנה המשפטי של בית החולים ו/או קופת החולים.

(ג) התלות הקיימת כתוצאה מריכוזיות מקורות המימון (תלות בבעל השליטה).

(ד) כל פרט, מידע או הבהרה, אשר בהעדרם לא ישקפו הדוחות הכספיים באופן נאות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים את המצב הכספי, את תוצאות הפעולות, את השינויים בנכסים נטו ואת תזרימי המזומנים של בתי החולים ו/או קופות החולים.

44. בדוחות הכספיים של בתי החולים וקופות החולים יינתן גילוי ברור ומתומצת של כל מדיניות חשבונאית מהותית ששימשה בהכנת הדוחות הכספיים.

45. מדיניות חשבונאית מקיפה את הכללים, הבסיסים, המוסכמות והנהלים, שאומצו על ידי הנהלות בתי החולים ו/או קופות החולים והמוסדות המנהלים שלהן בהכנה ובהצגה של דוחות כספיים.

46. בביאורים לדוחות הכספיים יינתן גם גילוי לפרטים הבאים וזאת מבלי לגרוע מדרישות הגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017), מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה:

(א) בסיס הצמדה (מאזן הצמדה) של הנכסים, ההתחייבויות והנכסים נטו, בפרוט על פי נספח ב', תוך הבחנה בין יתרות:

(1) במטבע ישראלי בלתי צמודות,

(2) במטבע ישראלי הצמודות למדד המחירים לצרכן,

(3) במטבע חוץ וצמודות למטבע חוץ, כל סוג מטבע מהותי בנפרד,

(4) צמודות לבסיס אחר, תוך ציון אותו בסיס,

הנתונים יוצגו בציון הפרשים בין הנכסים לבין ההתחייבויות בכל סוג בסיס הצמדה. כמו כן, תוצג התאמה לסך היתרות בדוח על המצב הכספי.

(ב) מועדי המימוש או הפירעון של הנכסים וההתחייבויות הכספיים, בפרוט על פי נספח ב', תוך הבחנה בין יתרות שיפרעו:

(1) במהלך השנה הראשונה עד החמישית, בכל אחת מהשנים בנפרד,

(2) במהלך השנים השישית עד העשירית לאחר תקופת הדיווח,

(3) במהלך השנים האחת עשרה עד החמש עשרה לאחר תקופת הדיווח,

(4) לאחר תום השנה החמש עשרה לאחר תקופת הדיווח,

(5) ללא מועד פירעון קבוע.

(ג) התקשרויות חריגות: היקפה של התקשרות, משך קיומה, חשיבותה של ההתקשרות ועובדת היותה חורגת מהמקובל במהלך העסקים הרגיל.

(ד) סכומים המובטחים בשעבוד נכסי בית החולים ו/או קופת החולים, ונכסי ישויות שאוחדו, תוך ציון סוג הנכס וסוג השעבוד. כמו כן, יש לציין עובדת קיומם של נכסים שלגביהם קיימת התחייבות שלא לשעבדם (Negative pledge).

הוראות מעבר

47. כל השינויים כתוצאה מיישום תקן זה על ידי בתי החולים יטופלו בדרך של יישום למפרע בהתאם לתקן חשבונאות מספר 35 (מעודכן 2018) מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות.

תחילה

48. תקן זה חל על דוחות כספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2025 ("מועד התחילה"), או לאחריו. יישום מוקדם של התקן אפשרי.

מועדי הדוחות הכספיים

49. בתי החולים וקופות חולים יגישו לכל הפחות דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר בכל שנה וכן דוחות כספיים ביניים ליום 30 ביוני בכל שנה.

ביטול תקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2009) דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות חולים

50. תקן זה מבטל את תקן חשבונאות מספר 18 (מעודכן 2009) דיווח כספי על ידי בתי חולים ציבוריים וקופות חולים.

נספחים לתקן

תוכן עניינים

עמוד

	נספח א' - הנחיות ליישום תקן חשבונאות מספר 18 דיווח כספי על ידי בתי חולים וקופות חולים
16	
39	נספח ב' - הדגמה לדוח על המצב הכספי
41	נספח ג' - פרוטים לדוח על המצב הכספי
	נספח ד' - הדגמה לדוחות על הפעילויות
44	נספח ד1- סעיפי הדוחות על הפעילות בבתי החולים
45	נספח ד2- סעיפי הדוחות על הפעילות בקופות חולים
	נספח ה' - פרוטים לדוחות על הפעילויות
46	נספח ה1 - פרוטים לדוחות על הפעילות בבתי חולים
48	נספח ה2 - פרוטים לדוחות על הפעילות בקופות חולים
50	נספח ו' - סעיפי הדוחות על תזרימי המזומנים
52	נספח ז' - סעיפי הדוחות על השינויים בנכסים נטו
53	נספח ח' - מתכונת להצגת ביאור בדבר השוואה לתקציב פיתוח

**הנחיות ליישום תקן חשבונאות מספר 18 כללי דיווח על ידי בתי חולים
וקופות חולים**

תוכן עניינים

סעיף	
2	הגדרות
3-8	כללי דיווח כספי
9-23	מבנה הדוחות הכספיים
10-12	דוחות על המצב הכספי
13-17	דוחות על הפעילויות
18-20	דוחות על השינויים בנכסים נטו
21-23	דוחות על תזרימי המזומנים
24-127	כללי הכרה ומדידה
24-26	מלאי
27-31	רכוש קבוע
32-39	עלויות פיתוח תוכנת מחשב
40-46	התחייבויות בגין יחסי עובד-מעביד
47-65	הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים
59-65	גילוי
66-72	עתודות בגין שירותי בריאות נוספים (שב"ן) בקופות החולים
72	גילוי
73-98	הכנסות
74	בתי חולים
75-76	קופות חולים
77-88	הכנסות משירותי בריאות
77	בתי חולים
78-84	קופות חולים
85-88	בתי חולים וקופות חולים
89	הכנסות ממכירת מוצרים שאינם קשורים לשירות רפואי
90-93	תרומות ותמיכות
94	הכנסות בגין מחקר ופיתוח
95	תרומות שהוגבלו לביצוע מחקרים מסוימים
96-98	נכסים ושירותים המתקבלים ללא תמורה
99	פעילות בעבור חברי קופת חולים - הסדרי ביטוח סיעודי
100-101	תקורה
102-105	הקבלת מקורות
106-109	תרומות בתנאי אנונה
110-111	מענקים לשלם

תוכן העניינים (המשך)

סעיף

112	עלות שירותים רפואיים
113	הוצאות לרכישת שירותים רפואיים
114-117	הוצאות בגין חוזה שגלום בו הפסד במעונות (בתי אבות ומעונות סיעודיים)
118-120	שמירת ערך הנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה
121-126	מסים
128-132	דיווח על מגזרי פעילות
133-139	דוחות כספיים מאוחדים
140-141	צדדים קשורים
142-150	בעלי שליטה
151-157	השוואה לתקציב
158	דוחות כספיים לתקופות ביניים

הנחיות ליישום תקן חשבונאות מספר 18 דיווח כספי על ידי בתי חולים וקופות חולים (מעודכן 2009)

נספח זה אינו מהווה חלק מתקן חשבונאות מספר 18.

1. נספח הנחיות ליישום זה נועד לסייע לחשבי בתי החולים וקופות החולים ליישם את הוראות תקן חשבונאות מספר 18 דיווח כספי על ידי בתי חולים וקופות חולים. תקן חשבונאות מספר 18 קובע כי גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון, תקני חשבונאות, הבהרות ופרסומים מקצועיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, אשר לא נקבע בהם במפורש כי אינם חלים, במלואם או בחלקם, על בתי חולים ו/או קופות חולים, חלים עליהם. הנחיות היישום מבהירות כיצד על בתי החולים וקופות החולים ליישם את גילויי הדעת ואת תקני החשבונאות האלה.

הגדרות

2. לצורך נספח הנחיות יישום זה:

אגודת ידידים - חבר-בני-אדם, מואגד או שאינו מואגד, המשמש את בית החולים ו/או קופת החולים כאמצעי לגיוס משאבים לטובת בית החולים ו/או קופת החולים או להשגתה של מטרה מסוימת על ידי בית החולים ו/או קופת החולים.

הכנסות "רשת ביטחון" - תמיכה נוספת של המדינה בקופות החולים, מעבר לעלות סל שירותי הבריאות, הנקבעת על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי. תמיכה זו מותנית, בחתימת הסכמי ייצוב (הסכמים שנועדו למצות את פוטנציאל ההתייעלות הקיים בקופות החולים על ידי קביעת יעדי הוצאה שנתיים) או, לעיתים, בעמידה בקריטריונים אחרים, הנקבעים ומפורסמים על ידי שר הבריאות בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה.

ישות מוחזקת - ישות, כולל ישות בלתי מאוגדת, כמו שותפות שלמשקיע יש השפעה מהותית בה.

ישות נשלטת - ישות, כולל ישות בלתי מאוגדת, הנשלטת על ידי ישות אחרת.

כללי חשבונאות מקובלים - כל כללי החשבונאות שנקבעו בפרסומים הבאים:

(א) גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל

(ב) תקני חשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

(ג) הבהרות ופרסומים מקצועיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

סל שירותי הבריאות - כמשמעותו בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד - 1994.

פיתוח תוכנת מחשב - פיתוח ו/או רכישה של תוכנת מחשב, המיועדת לשימושם של בית החולים ו/או קופת החולים ולא למכירה לצדדים שלישיים, לרבות עדכון ושדרוג של תוכנות קיימות (קרי, הוספת פונקציות, אשר לא ניתן היה לבצען קודם לכך בתוכנות הקיימות).

שליטה - היא היכולת לקבוע את המדיניות הכספית והתפעולית של הישות כדי להפיק הטבות ממשאביה ומפעילויותיה.

הפרשה - התחייבות שעיתוי פירעונה או סכומה אינו וודאי.

התחייבות תלויה

(א) מחויבות אפשרית, הנובעת מאירועי העבר, שקיומה יתברר רק אם יתרחשו, או לא יתרחשו, אירוע, או אירועים עתידיים, בלתי וודאיים שבחלקם אינן בשליטת הישות, או

(ב) מחויבות בהווה, הנובעת מאירועי העבר, אך אינה מוכרת היות ש-:

- (1) לא צפוי תזרים שלילי של משאבים המגלמים הטבות כלכליות לסילוק המחויבות, או
- (2) לא ניתן לאמוד את סכום המחויבות במידה מספקת של מהימנות.

מחויבות משפטית - מחויבות הנובעת מ-:

(א) חוזה (באמצעות תנאיו שנאמרו במפורש או במרומז),

(ב) חקיקה, או

(ג) כללי חיוב על פי כל דין.

מחויבות משתמעת - מחויבות הנובעת מפעולות הישות כאשר:

(א) באמצעות דפוס התנהגות המבוסס על ניסיון העבר, מדיניות שפורסמה, או הודעה עדכנית אחרת ספציפית במידה מספקת, הישות גרמה לצדדים אחרים להבין שהיא תקבל על עצמה אחריות מסוימת, וכן

(ב) כתוצאה מכך, הישות יצרה בקרב אותם צדדים אחרים ציפייה תקפה (Valid Expectation) שהיא תמלא אחריות זו.

נכס תלוי - נכס אפשרי הנובע מאירועי העבר, שקיומו יתברר רק אם יתרחשו, או לא יתרחשו, אירוע, או אירועים עתידיים, בלתי וודאיים שבחלקם אינם בשליטת הישות.

כללי דיווח כספי

3. הכנסות והוצאות, נכסים והתחייבויות והשינויים בנכסים נטו, יירשמו על בסיס הצבירה.

4. הדוחות הכספיים של בתי החולים וקופות החולים יערכו בהתאם לגישה הכוללנית.

5. בהתאם לגישה הכוללנית יש לכלול את כל הנכסים, ההתחייבויות והנכסים נטו, בדוח על המצב הכספי אחד כמקובל בישויות עסקיות, וזאת כאשר ההגבלות המוטלות על השימוש במקורות השונים שהתקבלו, או העדר הגבלות, מקבלות את ביטויין בהבחנות הנעשות במסגרת קבוצת הנכסים נטו בלבד. בהתאם לגישה זו, כל השינויים בנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה יוצגו בדוח על השינויים בנכסים נטו, וכל השינויים בנכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה (הכנסות, הוצאות והעברות מנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה עקב שחרור מהתניות התורמים) יוצגו בדוח על הפעילויות. בהתאם לגישה הכוללנית סכומים שהתקבלו שהשימוש בהם הוגבל, מוצגים כגידול בנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה. במועד בו מוסרות ההגבלות הנ"ל מוצגים הסכומים ששחררו מההגבלות, כהכנסות (העברות מנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה עקב שחרור מהתניות התורמים) בדוח על הפעילויות.

6. מיון הנכסים נטו ייעשה תוך הבחנה בין:

(א) נכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה (או "גירעון מצטבר מפעולות", אם היתרה שלילית).

(ב) נכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה.

אם יתרת הנכסים נטו הכוללת היא שלילית (יתרה בחובה) יקרא הסעיף: "גירעון בנכסים נטו".

7. במסגרת הנכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה, ניתן להבחין בין הקבוצות הבאות:

(א) נכסים נטו לשימוש לפעילויות - שיועדו על ידי מוסדות המלכ"ר

(ב) נכסים נטו לשימוש לפעילויות - שלא יועדו על ידי מוסדות המלכ"ר

(ג) נכסים נטו שהושקעו בנכסים קבועים.

העברות בין הקבוצות הנ"ל יוצגו בדוח על השינויים בנכסים נטו ולא בדוח על הפעילויות. שלושת הקבוצות יוצגו תחת כותרת משותפת "נכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה".

8. המקרים הבאים מהווים דוגמאות למקרים בהם קיימות הגבלות של התורמים (הגבלה חיצונית):

(א) התרומות התקבלו לרכישת רכוש קבוע,

(ב) התרומות התקבלו לביצוע מחקרים והשתלמויות, או

(ג) התרומות התקבלו לביצוע פעולות ייחודיות למחלקות רפואיות מסוימות.

מבנה הדוחות הכספיים

9. הדוחות הכספיים של בית חולים וקופת חולים יכללו:

(א) דוח על המצב הכספי,

(ב) דוח על הפעילויות,

(ג) דוח על השינויים בנכסים נטו,

(ד) דוח על תזרימי המזומנים, וכן

(ה) ביאורים לדוחות הכספיים.

דוחות על המצב הכספי

10. הדוח על המצב הכספי יערך באופן שבו כל הנכסים וכל ההתחייבויות יסווגו ויקובצו על פי אופיים. בית חולים וקופת חולים יציגו נכסים שוטפים ולא-שוטפים, והתחייבויות שוטפות ולא-שוטפות, כסיווגים נפרדים בדוח על המצב הכספי שלהם בהתאם לתקן חשבונאות מספר 34, בהתאמות הדרושות, הנובעות מהיותם מלכ"ר, למעט כאשר הצגה המבוססת על נזילות מספקת מידע מהימן שהוא יותר רלוונטי. כאשר חריג זה חל, בית חולים וקופת חולים יציגו את כל הנכסים וההתחייבויות לפי סדר הנזילות שלהם.

11. מזומנים שהתורם הגביל להשקעה בנכסים קבועים, לא יכללו במסגרת מזומנים ושווי מזומנים, אלא במסגרת סעיף נפרד ברכוש הקבוע, בנדל"ן להשקעה או בנכסים בלתי מוחשיים שייקרא "מזומנים והשקעות אחרות המוגבלים להשקעה ברכוש קבוע/בנדל"ן להשקעה/ בנכסים בלתי מוחשיים".

12. בנוסף לדרישות של כללי החשבונאות המקובלים הדוח על המצב הכספי יכול לפחות את הנכסים, ההתחייבויות, והנכסים נטו, כמוצג בנספח ב' והמידע בביאורים לדוחות הכספיים יכול לפחות את המידע כמפורט בנספח ג'.

דוחות על הפעילויות

13. דוח על הפעילויות יכול את כל ההכנסות ואת כל ההוצאות בתקופת הדיווח, לרבות סכומים ששחררו מקבוצות של נכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה לפעילויות והועברו לקבוצת הנכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה בעקבות קיום, או ביטול, של התנאים שהוטלו על השימוש באותם נכסים נטו. עם זאת, דוח על הפעילויות לא יכול תרומות שהוגבלו, כל עוד לא שוחררו מההגבלות.

14. הכנסות והוצאות יסווגו בהתאם למהותן. בנוסף לדרישות של כללי החשבונאות המקובלים, הדוח על הפעילויות יכול לפחות את פריטי ההכנסות וההוצאות כמוצג בנספח ד' והמידע בביאורים לדוחות הכספיים יכול לפחות את המידע כמפורט בנספח ה'.

15. רווח (הפסד) ממימוש רכוש קבוע, שתמורתו הוגבלה, יוצג כתוספת ישירה לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה.

16. בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, הדוח על הפעילויות אמור להציג את מלוא היקף ההכנסות של המדווח ואת מלוא היקף הוצאותיו בתקופת הדיווח. לפיכך, אין לקבל כקבילה את הגישה לפיה ניתן להציג את תוצאות הפעולות נטו של יחידות משק סגור בסכום אחד, ויש להציג בנפרד את מלוא מחזור ההכנסות של יחידות המשק הסגורות ואת מלוא ההוצאות שלהן.

17. בית חולים וקופת חולים יישמו את הוראות סעיפים 72-76 לתקן חשבונאות מספר 40 (מעודכן 2021) לגבי עסקאות סוכנות.

דוחות על השינויים בנכסים נטו

18. הדוח על השינויים בנכסים נטו יערך באופן המשקף את כל השינויים בתקופת הדיווח בכל קבוצות הנכסים נטו, לרבות עודף הכנסות על ההוצאות (גירעון) בתקופת הדיווח, כפי שהוא מוצג בדוח על הפעילויות.

19. הדוח על השינויים בנכסים נטו ישקף את הפעולות הבאות כדלהלן:

(א) תרומות שהוטלו על השימוש בהן הגבלות על ידי התורמים, יוצגו כתוספת לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה.

(ב) סכומים מתאימים מהנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה יטופלו במועד ביצוע המטרות לשמן התקבלו או במועד הסרת ההגבלות, כלהלן:

(i) נכסים שתמורתם לא הוגבלה - במועד ביצוע המטרות לשמן התקבלו או במועד הסרת ההגבלות יועברו סכומים מתאימים מנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה, כאמור בפסקה (ג) להלן.

(ii) נכסים שתמורתם הוגבלה - במועד ביצוע המטרות לשמן התקבלו לא יועברו סכומים מתאימים מהנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה. אם הוסרו ההגבלות על השימוש בתמורה, יועברו במועד הסרת ההגבלות, סכומים מתאימים מנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה כאמור בפסקה (ג)(1).

(ג) הסכומים שהועברו מתוך נכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה יוצגו כלהלן:

(i) סכומים ששחררו מהגבלות להשקעה בנכסים קבועים או סכומים ששחררו

כאמור בסעיף 97(ב) לנספח א' יוצגו כהכנסות בדוח על הפעילויות. הכנסות אלה יוצגו בדוח על הפעילויות בסעיף נפרד, תוך ציון כי הן מהוות סכומים ששחררו מנכסים נטו שהוגבלו להשקעה בנכסים קבועים.

(ii) סכומים ששחררו מהגבלות לפעילויות יוצגו כהכנסות בדוח על הפעילויות. הכנסות אלה יוצגו בדוח על הפעילויות בסעיף נפרד, תוך ציון כי הן מהוות סכומים ששחררו מנכסים נטו שהוגבלו לפעילויות.

(ד) לאופן הטיפול כאשר מבוצעת הבחנה בין נכסים נטו שהושקעו בנכסים קבועים לבין נכסים נטו לשימוש לפעילויות – ראה תקן חשבונאות מספר 40 (מעודכן 2021) – סעיף 32, סעיפים 13-14 לנספח הנחיות ליישום והדגמה בנספח 3.

20. בנוסף לדרישות של כללי החשבונאות המקובלים, הדוח על השינויים בנכסים נטו יכלול לפחות את פריטי התוספות והגרועות לנכסים נטו כמוצג בנספח ז'.

דוחות על תזרימי המזומנים

21. הדוח על תזרימי המזומנים ישקף את כל תזרימי המזומנים כאמור בגילוי דעת מספר 51 של לשכת רואי חשבון בישראל וכמוצג בנספח ו' וכן בהתחשב באמור בסעיפים 22-23 להנחיות היישום.

22. בדוח על תזרימי המזומנים, בפעילויות המימון יכללו תקבולים מתרומות שהתורם הגביל את השימוש בהם לזמן ארוך, כגון:

(א) תרומות לרכישה, להקמה או לשיפור של נכסים לזמן ארוך,

(ב) תרומות לקרן צמיחה (endowment fund),

(ג) [בוטל]

(ד) [בוטל]

(ה) הכנסות מהשקעות בגין תרומות כאמור ב-(א) וב-(ב), שבהתאם להגבלות שהוטלו על ידי התורם מתווספות לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה.

בפעילות מימון יוצגו בנפרד ויפורטו גם סכומי הפיקדון שהתקבלו מהדיירים וסכומי הפיקדון המוחזרים לדיירים בתום תקופת השהייה במעונות.

23. בביאורים לדוחות הכספיים יינתן גילוי לפרטים הבאים וזאת מבלי לגרוע מדרישות הגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017), מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה:

(א) נכסים והתחייבויות המתייחסים ספציפית לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה.

(ב) נכסים אשר קיימת הגבלה שלא למכרם או לשנות את ייעוד השימוש בהם.

כללי הכרה ומדידה

מלאי

24. עלות המלאי תחושב על בסיס שיטת נכס-ראשון-יוצא-ראשון או על בסיס ממוצע נע. בית החולים ו/או קופת חולים שבחרו באחד הבסיסים יישמו אותו לגבי כל המלאי.

25. לאור מאפייני תנועת המלאי הרפואי ותמחירו, שיטת ממוצע נע עשויה להיות עדיפה.

26. בביאורים לדוחות הכספיים יינתן גילוי לכל סוג של מלאי, תוך הבחנה לפחות בין מלאי תרופות, מלאי ציוד מתכלה, מלאי ציוד משקי מתכלה, וחומרי עזר, מוצרים בתהליך העיבוד, מזון ומלאי אחר.

רכוש קבוע

27. לאחר ההכרה לראשונה, בית חולים או קופת חולים ייבחרו כמדיניות חשבונאית במודל העלות או במודל הערכה מחדש, כמפורט בתקן חשבונאות מספר 27, *רכוש קבוע*, וישמו מדיניות זו לגבי כל קבוצת רכוש קבוע.

28. [בוטל]

29. בתי חולים ו/או קופות חולים יישמו את הוראות תקן חשבונאות מספר 40 (מעודכן 2021) לגבי יצירות אומנות, נכסים היסטוריים ונכסים דומים.

30. סכומים השווים להוצאות הפחת בגין "נכסים שתמורתם הוגבלה", יוצגו כהעברה מ"נכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה" ל"נכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה".

31. קבוצות הרכוש הקבוע, לעניין דרישות הגילוי בתקן חשבונאות מספר 27 *רכוש קבוע*, יכללו לפחות את הקבוצות הבאות:

(א) מבנים וקרקע.

(ב) התקנות ושיפורים במושכר.

(ג) ציוד רפואי.

(ד) מחשוב וציוד משקי.

(ה) ציוד אחר.

(ו) כלי רכב.

עלויות פיתוח תוכנת מחשב

32. לצורך יישום תקן חשבונאות מספר 30 *נכסים בלתי מוחשיים*, בתי החולים וקופות החולים יישמו את הוראות סעיפים 33-39 להנחיות היישום לגבי עלויות פיתוח תוכנת מחשב.

33. אופן הטיפול החשבונאי בעלויות פיתוח תוכנת מחשב מותנה בשלבי פיתוחה. שלבי הפיתוח הם:

(א) שלב התכנון המקדים (Preliminary Project Stage): בחינה מדוקדקת של החלופות האפשריות, הערכת החלופות, קביעת קיומן של הטכנולוגיות הדרושות, בחירה סופית של החלופות.

(ב) שלב יישום הפיתוח (Application Development Stage): בחירת דרכי הפיתוח, לרבות קונפיגורציות של התוכנה וממשקים של התוכנה, קידוד, שילוב עם החומרה, בדיקות לרבות שלב היישום המקביל.

(ג) שלב התפעול (Post-Implementation/Operation Stage): הדרכת עובדים, תחזוקת יישומים.

לא בכל מקרה מתרחשים שלבים אלה האחד לאחר סיומו של קודמו. השלבים עשויים להיות חופפים בחלקם מבחינת מועדי ביצועם.

34. העלויות היחידות הראויות והמחויבות בהיוון (בכפוף, כמוסבר להלן, למבחני ירידת ערך) הן עלויות שנוצרו לאחר שלב התכנון המקדים (היינו, עלויות פיתוח) ובלבד שקיימת סבירות גבוהה, המגובה באישורי הנהלה מתאימים, שהפרויקט יושלם והתוכנה תשמש לביצוע התפקיד שיועד לה. מהות ההוצאה, ולא מועד הוצאתה, היא המכריעה בשאלה האם מחויב היוונה או שמא הוא אסור.

35. עלויות פיתוח תוכנת מחשב יוכרו כלהלן:

(א) עלויות שהתהוו בשלב התכנון המקדים יוכרו כהוצאות שוטפות בדוח על הפעילויות.

(ב) עלויות שהתהוו בשלב יישום הפיתוח יהוונו ויוצגו כנכסים בלתי מוחשיים.

(ג) עלויות שהתהוו בשלב התפעול יוכרו כהוצאות שוטפות בדוח על הפעילויות.

36. ניתן להוון, בהתאם לסעיף 35 להנחיות היישום, אך ורק את העלויות הבאות:

(א) רכישת שירותים וחומרים, המהווים הוצאות ישירות של פיתוח תוכנות מחשב,

(ב) הוצאות שכר ונלוות של עובדים, המועסקים ישירות בפיתוח תוכנות מחשב, וכן

(ג) עלויות אשראי, בהתאם לתקן חשבונאות מספר 44 עלויות אשראי.

37. עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהוונו יופחתו על פני אורך החיים השימושיים שלהן, על פי רוב, בשיטת הקו הישר. הפחתה על פני תקופה העולה על 10 שנים מחייבת הצדקה על בסיס נסיבות אובייקטיביות ולא רק על בסיס הערכה סובייקטיבית של ההנהלה, וכן מתן מידע בביאורים לדוחות הכספיים על הנסיבות כאמור.

38. אין להוון עוד עלויות לאחר המועד בו פרויקט פיתוח התוכנה הושלם בעיקרו (הושלם הביצוע של כל השלבים העיקריים).

39. עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי ראויות להפחתה על פני אורך החיים השימושיים שלהן, על פי רוב, בשיטת הקו הישר. על ההפחתה להתחיל מהעת בה התוכנה מוכנה לשימוש אליו נועדה. הוועדה בדעה, כי הפחתה על פני תקופה העולה על 10 שנים מחייבת הצדקה (קרי, מתן גילוי בביאורים לדוחות הכספיים) על בסיס נסיבות אובייקטיביות ולא רק על בסיס הערכה סובייקטיבית של ההנהלה.

התחייבויות בגין יחסי עובד-מעביד

40. [בוטל]

41. ההתחייבויות בגין יחסי עובד-מעביד כוללות הן מחויבות משפטית כגון התחייבויות לפי דין, הסכמי עבודה קיבוציים או אישיים, והן מחויבות משתמעת כגון נוהג בבית החולים ו/או בקופת החולים.

42. הטבות עובד לאחר סיום העסקה המסווגות כתוכניות להטבה מוגדרת בהתאם לתקן חשבונאות מספר 39 הטבות עובד מוכרות על בסיס הערכה אקטוארית. ההפרש, הנובע ממדידות מחדש (הרכב המדידות מחדש מפורט בסעיף 25 לתקן חשבונאות מספר 39) של התחייבויות אלה, יטופל בהתאם למדיניות החשבונאית שתבחר בהתאם לסעיף 23 לתקן חשבונאות מספר 39.

43. בהתאם לסעיף 16 לתקן, בית חולים וקופת חולים נדרשים להכיר בהתחייבות לתשלום מענק הסתגלות כאשר ורק כאשר קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לתשלום המענק. במקרים רבים, לבית החולים או לקופת החולים נוצרת מחויבות כזו רק לאחר פרישתו של העובד ואישור הגופים המוסמכים לכך בגוף המדווח לתשלום מענק ההסתגלות. במקרים אלה, תוכר ההתחייבות רק לאחר שהתקבלה החלטה מחייבת ונוצרה מחויבות משפטית או משתמעת לתשלום מענק ההסתגלות.

44. בהתאם לתקן חשבונאות מספר 10 הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים אין להכיר בהפרשות בגין עלויות לשינוי מבני, אלא אם כן מתקיימים הקריטריונים להכרה בהפרשה, כאמור בסעיף 48 להנחיות היישום. לפיכך, אין להכיר בהתחייבויות בגין יחסי עובד-מעביד הנובעות משינוי מבני מתוכנן, אם קיימות לבית החולים או לקופת החולים רק ציפיות לביצוע השינוי המבני ולא קיימת מחויבות משתמעת לביצוע השינוי המבני. אם בית חולים או קופת חולים הכירו בהפרשות כאמור, יפורטו הקריטריונים הנוספים שקיומם בסוף תקופת הדיווח מחייב את ההכרה בהפרשות.

45. שירותי בריאות הניתנים ללא תמורה לעובדים יוכרו כהכנסה ממתן שירותי בריאות וכהוצאה לשכר ונלוות, בהתאם לשווי הנאות שלהם (הכנסה על פי התעריף האפקטיבי המקובל בבית החולים לאותו שירות) בעת מתן השירות.

46. בהתאם לתקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017), נכס כספי והתחייבות כספית יקוזזו והסכום נטו יוצג בדוח על המצב הכספי אם, ורק אם, לישות:

(א) קיימת בהווה (currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו, וכן,

(ב) כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

בנסיבות בלתי רגילות, לחייב עשויה להיות זכות משפטית להעמיד סכום המגיע לו מצד שלישי כנגד הסכום המגיע לזכאי בתנאי שבין שלושת הצדדים יש הסכם המבסס בבירור את זכות החייב לקיזוז. זכות משפטית זו קיימת לגבי סכומים המגיעים לבתי החולים ו/או לקופות החולים והמופקדים בקופות גמל, פיצויים ופנסיה.

הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים

47. כאמור בסעיף 19 לתקן, תקן חשבונאות מספר 10 חל על בתי החולים וקופות החולים. סעיפים 48-65 להנחיות היישום מפרטים את ההוראות העיקריות של תקן חשבונאות מספר 10.

48. יש להכיר בהפרשה כאשר:

(א) לישות מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע מהעבר,

(ב) צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים כלכליים כדי לסלק את המחויבות, וכן

(ג) ניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות.

אם תנאים אלה אינם מתקיימים, אין להכיר בהפרשה.

49. הסכום המוכר כהפרשה יהיה האומדן הטוב ביותר של היציאה הנדרשת לסילוק המחויבות בהווה בסוף תקופת הדיווח. בעת קביעת האומדן הטוב ביותר של הפרשה יש להביא בחשבון את הסיכונים ואי-הוודאויות אשר בהכרח קשורים באירועים ונסיבות רבים. כמו כן, יש לשקף בסכום של הפרשה אירועים עתידיים העשויים להשפיע על הסכום הנדרש לסילוק מחויבות כאשר ישנן ראיות אובייקטיביות מספיקות לכך שאירועים אלה אכן יקרו. במדידת הפרשה, אין להביא בחשבון רווחים ממימוש חזוי של נכסים.

50. כאשר ההשפעה של ערך הזמן של הכסף היא מהותית, סכום ההפרשה צריך להיות הערך הנוכחי של היציאות החזויות שידרשו לסילוק המחויבות.
51. שיעור (שיעורי) הניכיון חייב (חייבים) להיות שיעור (או שיעורים) לפני מס, המשקפים הערכות שוק שוטפות לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים להתחייבות. שיעור הניכיון לא ישקף (שיעורי הניכיון לא ישקפו) סיכונים, שבגינם בוצעה כבר התאמת האומדנים של תזרימי המזומנים העתידיים.
52. סיכון מתאר השתנות של התוצאות. תיאום עבור סיכון עשוי להגדיל את הסכום שלפיו נמדדת התחייבות. נדרשת זהירות כאשר שיקול דעת נעשה בתנאי-אי-וודאות, כך שהכנסה או נכסים לא ידווחו ביתר הוצאות או התחייבויות לא ידווחו בחסר. אולם, אי-וודאות אינה מצדיקה יצירת הפרשות מוגזמות או דיווח יתר מכוון של התחייבויות. לדוגמה, אם העלויות החזויות של תוצאה שלילית במיוחד מוערכות בזהירות ראויה, אין לראות במכוון בתוצאה האמורה כצפויה יותר מאשר המקרה במציאות. נדרשת זהירות כדי למנוע כפילות בתיאומים בגין סיכון ואי-וודאות אשר תוצאתה דיווח של הפרשה ביתר.
53. ההפרש, הנובע מחלופי הזמן ומשינוי בשיעור הניכיון ייזקף לדוח על הפעילויות בסעיף הוצאות מימון.
54. כאשר חזוי שיתקבל שיפוי מצד אחר בגין יציאה, כולה או חלקה, הנדרשת לסילוק הפרשה, יש להכיר בשיפוי אם, ורק אם, צפוי ברמה גבוהה שהשיפוי יתקבל אם בית החולים ו/או קופת החולים יסלקו את המחויבות. הסכום שיוכר בגין השיפוי לא יעלה על סכום ההפרשה.
55. יש להכיר בשיפוי ולהציגו כנכס נפרד. בדוח על הפעילויות, ניתן להציג את ההוצאה בגין ההפרשה לאחר ניכוי הסכום שהוכר בגין השיפוי.
56. הפרשות יבחנו מחדש בסוף כל תקופת דיווח ויותאמו כדי לשקף את האומדן הנוכחי הטוב ביותר. אם לא צפוי עוד תזרים שלילי שלמשאבים כלכליים לסילוק המחויבות, יש לבטל את ההפרשה. ההפרשה תנוצל רק בגין יציאות שעבורן הוכרה ההפרשה במקורה.
57. בהקשר של קופות החולים ידוע על מצבים של תביעות בגין מקרים שקרו, אך טרם דווחו וטרם הוגשו. כגון במקרים בהם פסקי דין ניתנו לטובת חולים של קופה אחרת ולפיכך מאשר את קיומן של התחייבויות גם בקופות החולים האחרות. חולים רבים נוהגים כיום, בין במאורגן ובין בנפרד, לתבוע את קופת החולים להשיב להם עלויות בהם נשאו בעבר, בשל טיפולים אשר לטענתם של התובעים, כלולים בסל שירותי הבריאות. לתביעות מעין אלו קיימים מאפיינים של תובענות ייצוגיות, אשר לגביהן מקובל בישראל כי לאורך שלבים רבים של התנהלותן אין מפורשים בגינן בשל הקושי לערוך אומדן מהימן.
58. בית החולים ו/או קופת החולים לא יכירו בהתחייבות תלויה ולא בנכס תלוי.

גילוי

59. בביאורים לדוחות הכספיים יינתן גילוי לגבי הפרשות כדלקמן:
- (א) ערך בספרים לתחילת התקופה ולסופה,
- (ב) הפרשות נוספות שנוצרו בתקופה, כולל גידול בהפרשות קיימות,
- (ג) סכומים שנוצלו (דהיינו, התהוו ונזקפו כנגד ההפרשה) במהלך התקופה,
- (ד) סכומים שלא נוצלו ובוטלו במשך התקופה, וכן
- (ה) גידול במהלך התקופה בסכום, שהוצג בערכו הנוכחי, הנובע מחלופי הזמן וההשפעה של שינוי כלשהו בשיעור הניכיון.

אין חובה לכלול מידע השוואתי.

60. המידע בסעיף 59 להנחיות היישום יינתן תוך סיווג ההפרשות לאלה בגין:

- (א) רשלנות רפואית,
- (ב) תביעות המתייחסות למתן שירותים רפואיים,
- (ג) תביעות המתייחסות ליחסי עובד-מעביד,
- (ד) תביעות המתייחסות לסוגיות של מסים וארנונות ואחרות,
- (ה) שירותי בריאות נוספים (שב"ן).

61. בביאורים לדוחות הכספיים יינתן גילוי לגבי הפרשות כדלקמן:

- (א) תיאור מהות המחויבות ועיתויים הצפוי של תזרימים שליליים של משאבים כלכליים הנובעים ממחויבות זו,
- (ב) ציון בדבר אי הוודאויות לגבי הסכום או העיתוי של התזרימים השליליים האמורים. יינתן גילוי בדבר ההנחות העיקריות בנוגע לאירועים עתידיים, בהקשר לסעיף 49 להנחיות היישום, במקרים בהם מידע זה רלוונטי, וכן
- (ג) הסכום של שיפוי חזוי כלשהו, תוך ציון סכום נכס כלשהו שהוכר בגין אותו שיפוי חזוי.

62. בביאורים לדוחות הכספיים יינתן בנוסף גילוי לפריטים הבאים:

- (א) שיעור הניכיון ששימש לחישוב ההתחייבויות השונות, מידע על שינויים בשיעור הניכיון, הסיבות לשינויים כאמור, ועל ההשפעה של שינויים אלה על הדוחות הכספיים.
- (ב) מידע על ערבויות שניתנו לטובת צדדים שלישיים.
- (ג) שעבודים שנרשמו על נכסים או שקיימת התחייבות לרשום.
- (ד) ערבויות שניתנו ושעבודים שנרשמו בגין התחייבויות של ישויות מוחזקות, יצוינו בנפרד.

63. למעט מקרים בהם האפשרות לתזרים שלילי של משאבים כלכליים היא קלושה, יינתן גילוי, לכל סוג של התחייבות תלויה בסוף תקופת הדיווח, בצורת תיאור קצר של מהות ההתחייבות התלויה וכן, אם מעשי:

- (א) אומדן ההשפעה הכספית שלה,
- (ב) ציון בדבר אי-הוודאויות הקשורות לסכום או לעיתוי של תזרים שלילי כלשהו של משאבים כלכליים, וכן
- (ג) האפשרות לשיפוי כלשהו.

על אף האמור בסעיף זה, הגילוי, המפורט לעיל, נדרש גם במקרים בהם האפשרות לתזרים שלילי של משאבים כלכליים היא קלושה, אך התממשות ההתחייבות התלויה המירבית עלולה להעמיד בספק את המשך קיומה של העסק חי.

64. אם צפוי תזרים חיובי של משאבים הכלכליים לבית החולים ו/או לקופת החולים, יינתן גילוי בצורת תיאור קצר של מהות הנכסים התלויים בסוף תקופת הדיווח, וכן, אם מעשי, אומדן של השפעתם הכספית.
65. אם לא ניתן גילוי למידע כלשהו הנדרש על פי סעיפים 59-64 להנחיות היישום, היות שלא מעשי לעשות זאת, יש לציין עובדה זאת.

עתודות בגין שירותי בריאות נוספים (שב"ן) בקופות החולים

66. חוק ביטוח בריאות ממלכתי קובע, כי על מנת ליצור הפרדה מוחלטת בין סל שירותי הבריאות לבין שירותי הבריאות הנוספים (שב"ן) על קופות החולים לקיים הפרדה בניהול הכספי והחשבונאי של שתי מערכות אלו. בהתאם להנחיות משרד הבריאות, הפועל כגוף המפקח על קופות החולים, הוטלו אילוצים פיננסיים על תוכניות השב"ן, כדלקמן:
- (א) קופת חולים תיתן את שירותי הבריאות הנוספים במסגרת התוכנית, באופן שהוצאותיה, בכל שנה, לא יעלו על הכנסותיה מהשירותים.
- (ב) עודפים כספיים של תוכניות שירותי בריאות נוספים צריכים להיות מופנים להרחבת זכויות העמיתים או להורדת תעריפים בתוכניות עצמן.
- (ג) מערכת מחירי ההעברה וההתחשבות בין סל שירותי הבריאות הבסיסי לתוכניות השב"ן תוסדר על ידי משרד הבריאות בשיתוף עם קופות החולים.

67. הוצאות בגין שב"ן יוכרו על בסיס צבירה.
68. יש להכיר בהתחייבות בגין תביעות המטופלות בתוכנית השב"ן.
69. יש להכיר בעתודה כללית בגין שב"ן בגובה עודף הכנסות המצטברות על ההוצאות המצטברות.
70. הסכום הכולל של העתודות בגין שב"ן יסווג לשתי עתודות:

(א) עתודה לכיסוי ההתחייבויות בגין השב"ן, והיתרה -

(ב) עתודה כללית בגין השב"ן.

71. מן הראוי לפצל את העתודה, לצורכי גילוי, למרכיב כיסוי ההתחייבויות ומרכיב שאריתי - עתודה כללית. מרכיב כיסוי ההתחייבויות מבטא את המחויבות בשל התביעות התלויות בתוכנית השב"ן. בכל נקודת זמן, לרבות בסוף תקופת הדיווח, קיימים בתוכניות השב"ן חברים המצויים בטיפול רפואי באחריותו של השב"ן. הקבלה נאותה של הכנסות להוצאות מחייבת שיקוף מלוא ההוצאה הצפויה בעטיו של הטיפול בתהליך. רכיב זה אינו כולל תביעות, המתייחסות לאירועים שטרם קרו, אך יש להכליל במסגרתו גם תביעות שגובשו, אך טרם נודע עליהן (IBNR). המרכיב השני, שאריתי - עתודה כללית, מבטא את יתרת הסכומים המיועדים לשמש להורדת תעריפים בתוכניות השב"ן או לשינוי היקף השירותים באותן תוכניות.

גילוי

72. בביאורים לדוחות הכספיים, יינתן גילוי, מעבר לגילוי הנדרש לגבי הפרשות, לפרטים הבאים:

(א) גיל יתרת העתודות בגין השב"ן. יתרות שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2003, יוצגו בסכום אחד כ"יתרות שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2003".

(ב) התנועה בשנת הדיווח בכל אחת מעתודות השב"ן.

הכנסות

73. סעיפים 74-99 להנחיות היישום מספקים הנחיות להכרה בהכנסות הייחודיות לבתי החולים ולקופות החולים. תקן חשבונאות מספר 43 הכנסות מחוזים עם לקוחות יחול על יתר ההכנסות.

בתי חולים

74. מחזור הפעולות של בית חולים כולל:

- (א) הכנסות ממתן שירותים רפואיים.
- (ב) הכנסות ממכירת מוצרים קנויים ומוצרים מייצור עצמי שאינם קשורים למתן שירות רפואי על ידי בית החולים.
- (ג) תרומות.
- (ד) הכנסות אחרות.

קופות חולים

75. מחזור הפעולות של קופת חולים כולל:

- (א) הכנסות ממקורות חוק ביטוח בריאות ממלכתי:
  - (1) דמי ביטוח בריאות, המוטלים על כל תושבי המדינה בהתאם לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, שנגבה על ידי המוסד לביטוח לאומי והמועבר לקופות החולים.
  - (2) השלמת חלק עלות סל שירותי הבריאות, שאינו מכוסה על ידי מס הבריאות, מתוך תקציב המדינה.
- ההכנסות מדמי ביטוח בריאות וכן מהשלמת הממשלה, מחולקות בין קופות החולים לפי מספר הנפשות המבוטחות בכל קופה המשוקלל על פי גילו של המבוטח ("קפיטציה"). מפתח זה מעודכן מדי רבעון על ידי משרד הבריאות.
- (ב) גביה מהמבוטחים עבור שירותים רפואיים מסוימים ועבור תרופות וגביה מאחרים עבור שירותים רפואיים. תוכניות הגביה, שאושרו בהתאם לחוק התקציב לשנת 1998, מגדילות את המקורות הכספיים, שעומדים לרשות קופות החולים.
- (ג) הכנסות "רשת ביטחון" - תמיכה נוספת בקופות החולים, מעבר לעלות סל שירותי הבריאות, הנקבעת על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי. התמיכה באמצעות רשת הביטחון שרויה בשלבים שונים באי-ודאות.
- (ד) הכנסות משירותי בריאות נוספים ("שב"ן"), המוצעים על ידי כל קופת חולים לחברה, תמורת תשלום נוסף, מעבר לסל שירותי הבריאות אותם מחויבת הקופה לספק לחברה על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי.
- (ה) מכירת מוצרים, אשר אינם קשורים לשירות הרפואי הניתן על ידי קופת החולים במסגרת סל שירותי הבריאות.
- (ו) תרומות.

76. שירותים רפואיים הם כל השירותים שניתנים למטופל ו/או לחולה על ידי צוותי בית החולים, או מי מטעמם, או צוותי קופת החולים (בין אם הם נכללים בסל שירותי הבריאות ובין אם לאו) בין אם הם ניתנים במתקנים הרפואיים ובין אם הם ניתנים בביתו של מקבל השירותים, לרבות אשפוז (כולל מחלקת יולדות), מרפאות חוץ (כולל שירות

רפואי פרטי), בדיקות מעבדה, צילומי רנטגן, רפואת שיניים, חדרי מיון, שירותים קהילתיים, הכל לרבות שימוש בחומרים ותרופות, ויתר הפעולות הכרוכות באופן בלתי נפרד במתן השירות. שירותים רפואיים אינם כוללים פעולות, כגון:

(א) הכשרה ולימוד בנושאים רפואיים במסגרת בית ספר לרפואה, בית ספר לאחיות וכדומה.

(ב) פעולות השקעת כספים לשם קבלת ריבית או הפקת רווחים מניירות ערך.

(ג) השכרת והפעלת מתקנים שאינם משמשים לצרכים רפואיים, או לצורכי גורמי חוץ שאין עיסוקם פעילות רפואית.

(ד) ביצוע מחקרים רפואיים.

הרשימה לעיל אינה מהווה רשימה ממצה, כי אם דוגמאות לפעולות שאינן שירותים רפואיים.

הכנסות משירותי בריאות

בתי חולים

77. הכנסות ממתן שירותים רפואיים לקופות החולים, לחברות ביטוח, למשרד הביטחון, לצה"ל, למטופלים בודדים ולאחרים יוכרו על בסיס צבירה בהתייחס לתקופת השירות ולצריכתו ולא על בסיס טופסי התחייבות של קופות החולים לבתי החולים ("טופס 17").¹ האמור לעיל יחול גם על הכנסות ממתן שירותים רפואיים לביטוח לאומי, למעט הכנסות בגין תאונות עבודה כאמור בסעיפים 87-88.

קופות חולים

78. הכנסות ממקורות חוק ביטוח בריאות ממלכתי יוכרו על בסיס צבירה. עדכון עלות סל שירותי הבריאות בהתאם לשינויים במדד יוקר הבריאות יעשה בהתאם לתחזית עלות סל שירותי הבריאות, כפי שיפורסמו מידי רבעון על ידי משרד הבריאות.

79. השתתפות עצמית של מבוטחים בעלות התרופות תוצג כהכנסה ולא כהקטנה של הוצאה.

80. תמיכה ממשלתית במסגרת רשת הביטחון לא תוכר אלא אם צפוי (כלומר, יותר סביר מאשר לא), במועד עריכת הדוחות הכספיים, כי:

(א) קופת החולים תציית לתנאים הנלווים לתמיכה.

(ב) התמיכה תתקבל.

81. ההכרה בהכנסה מתמיכה ממשלתית במסגרת רשת הביטחון לא תקדם לחתימת הסכמי ייצוב בין הממשלה לקופות החולים או במקרה החלופי, לפרסום הקריטריונים של הממשלה למתן הכספים ולהקצאתם.

82. מענק ממשלתי, כגון תמיכה ממשלתית במסגרת רשת הביטחון, אינו מוכר אלא אם צפוי (כלומר, יותר סביר מאשר לא) שקופת החולים תציית לתנאים הנלווים לו וכי התמיכה תתקבל. קבלת מענק אינה כשלעצמה ראייה מכרעת שהתנאים הנלווים למענק מולאו או ימולאו.

83. מאחר ובדרך כלל המועד בו מתקיימים התנאים להכרה בהכנסה מתמיכה ממשלתית במסגרת רשת הביטחון הוא לקראת תום השנה, לא ניתן להכיר בחלק יחסי מהמענק במהלך השנה. לפיכך, יש לציין בדוחות כספיים ביניים (רבעוניים), בהם הוכרה ההכנסה

¹ סעיף זה חל על דוחות כספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011 או לאחריו.

מתמיכה ממשלתית במסגרת רשת הביטחון, את סכומי המענקים שהוכרו. כמו כן, יש לציין בביאור את בסיס ההכרה בהכנסה ממענק ממשלתי זה.

84. **הכנסות משירותי בריאות נוספים (שב"ן) יוכרו על בסיס צבירה ללא התחשבות כלשהי בתקופת ההכשרה (תקופה ראשונית בה החבר בתוכנית אינו זכאי לשירות רפואי מסוים).**

בתי חולים וקופות חולים

85. **הכנסות ממתן שירותים רפואיים על ידי קופת חולים או על ידי בית חולים יוכרו על בסיס צבירה בהתייחס לתקופת השירות ולצריכתו, ולא על בסיס טופסי התחייבות ("טופס 17"), כלהלן¹. כאשר התוצאה של עסקה שכרוכה במתן שירותים ניתנת למדידה באופן מהימן, ההכנסה הקשורה לעסקה תוכר בהסתמך על שלב הגמר של העסקה בסוף תקופת הדיווח. ניתן לאמוד את התוצאה של עסקה במהימנות כאשר מתמלאים כל התנאים שלהלן:**

(א) **ניתן לאמוד את הסכום של ההכנסה במהימנות.**

(ב) **צפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו אל קופת החולים.**

(ג) **שלב הגמר של העסקה בסוף תקופת הדיווח יכול להימדד באופן מהימן.**

(ד) **העלויות שהתהוו בגין העסקה והעלויות להשלמת העסקה יכולות להימדד באופן מהימן.**

86. **בית חולים ו/או קופת חולים יכולים באופן כללי לערוך אומדנים מהימנים של הכנסות ממתן שירותים רפואיים. אומדנים אלה מבוססים על קיומה של מערכת פנימית יעילה לתקצוב ולדיווח כספי. על בית החולים ו/או קופת החולים לסקור, ולפי הצורך לתקן, את אומדני ההכנסה ככל שהשירות מתבצע. הצורך בעדכון אומדנים כאלה אינו מצביע בהכרח שהתוצאה של השירות שניתן אינה ניתנת למדידה מהימנה. במקרים רבים, מקדמות שהתקבלו על חשבון השירותים אינן משקפות את שיעורי ההשלמה של אותם שירותים. בשירות רפואי ניתן להניח כי הוא מבוצע על ידי מספר משתנה של פעולות במשך פרק זמן מוגדר, ולפיכך ההכנסה תוכר בהתייחס לתקופת הטיפול הרפואי ולצריכתו, תוך התחשבות במרכיביו השונים של השירות. מאחר ובמועד הדוחות הכספיים מדובר במספר ניכר של מקבלי שירות שהטיפול בהם טרם הסתיים וההתחשבות בגינם טרם הסתיימה, ניתן להעריך את חתך ההכנסות בהתבסס על הערכות כלליות וממוצעים.**

87. **הכנסות מהמוסד לביטוח לאומי בגין תאונות עבודה יוכרו במלואן כהכנסה בתקופה בה ביטוח לאומי הכיר בתביעה והתחייב לפצות את בית החולים ו/או קופת החולים בגינה. הכנסות אלה לא יפרסו על פני תקופת הטיפול הרפואי.**

88. **התשלום המתקבל מביטוח לאומי בעניין של תאונות העבודה הוא חד-פעמי ואמור לפצות את בית החולים ו/או קופת החולים בגין כל העלויות שתהיינה כרוכות בטיפול הרפואי בנפגעי תאונות עבודה. לנוכח העובדה שרוב העלויות הרפואיות מוצאות בשנה הראשונה שלאחר הפגיעה וכן חוסר מהותיות הסכומים, נקבע כי ההכרה בהכנסות אלה תהיה בתקופה בה ביטוח לאומי הכיר בתביעה והתחייב לפצות את בית החולים ו/או קופת החולים בגינה, היינו, ללא פריסתן לאורך תקופת השירות.**

הכנסות ממכירת מוצרים שאינם קשורים לשירות הרפואי

89. **הכנסות ממכירת מוצרים קנויים ומוצרים מייצור עצמי, אשר אינם קשורים לשירות הרפואי הניתן על ידי קופת החולים במסגרת סל שירותי הבריאות, ושניתן לרכשם ללא מרשם רופא, או הניתן על ידי בית חולים יוכרו בעת המכירה.**

תרומות ותמיכות

90. **תרומות, יוכרו כהכנסות, או כתוספות לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה, בהתאם להוראות תקן חשבונאות מספר 40 (מעודכן 2021).**

91. תרומות שהתקבלו על ידי אגודות ידידים של בתי חולים או של מחלקה ממחלקותיהם ו/או קופות החולים, או של מוסד ממוסדותיהם, אך טרם הועברו אליהם, יטופלו בדוחותיהם הכספיים כאמור בסעיף 90 להנחיות היישום, ובלבד שהמידע הרלוונטי קיים.

92. [בוטל]

93. בביאורים לדוחות הכספיים יצינו פרטים בדבר תרומות שהובטחו אך טרם התקבלו עד לתאריך הדוח, ושהוכרו בהתאם לאמור בסעיפים 90 ו-91 לעיל.

הכנסות בגין מחקר ופיתוח

94. הכנסות בגין ביצוע פעילויות מחקר ופיתוח, אשר הוזמנו על ידי אחרים על פי חוזה יוצגו כהכנסות מפעילויות אחרות בדוח על הפעילויות.

תרומות שהוגבלו לביצוע מחקרים מסוימים

95. תרומות, שהוגבלו לביצוע מחקרים מסוימים, יוצגו כתוספת לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה. עם שחרורן של התרומות מהגבלות התורמים הן יוצגו בדוח על הפעילויות כהכנסות מפעילויות אחרות.

נכסים ושירותים המתקבלים ללא תמורה

96. רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה, נכס בלתי מוחשי, מלאי ונכסים המיועדים לצריכה שוטפת שהתקבלו ללא תמורה או שבית החולים או קופת החולים שילמו עבורם תמורה חלקית בלבד יכללו בדוחות הכספיים, על פי השווי ההוגן שלהם למועד קבלתם, וממועד זה ייחשב השווי ההוגן לעלות הנכס, אם:

(א) הם בעלי ערך כספי מהותי על בסיס כולל, ביחס להיקף הפעילות של בית החולים או קופת החולים, וכן,

(ב) ניתן להעריך באופן מהימן את שוויים ההוגן.

97. נכסים שהתקבלו ללא תמורה יוצגו כלהלן:

(א) נכסים שתמורתם הוגבלה יוצגו הן כתוספת ישירה לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה והן כתוספת לנכסים.

(ב) נכסים שתמורתם לא הוגבלה:

(i) אם התורם לא קבע את משך הזמן שהנכס הנתרם חייב לשמש את בית החולים או קופת החולים, השווי ההוגן של הנכס יוכר כהכנסות בסעיף נפרד בדוח על הפעילויות כאשר הנכס מוכן לשימוש המיועד.

(ii) אם התורם דרש שימוש בנכס לתקופה מוגדרת, השווי ההוגן של הנכס ייזקף לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה ויוכר כהכנסות בסעיף נפרד בדוח על הפעילויות לאורך תקופת השימוש שהוגדרה על ידי התורם החל מהמועד שבו הנכס מוכן לשימוש המיועד. במקביל, תוקטן יתרת הנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה בדוח על השינויים בנכסים נטו.

(iii) תרומות של מזומנים או נכסים אחרים שהוגבלו לרכישה של רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים ונדל"ן להשקעה או להקמתם יוכרו תחילה כנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה וישוחררו מההגבלות כאשר הנכסים נרכשו או הוקמו והם מוכנים לשימוש המיועד, אלא אם כן התורם דרש שימוש בנכס לאורך תקופה מוגדרת (ראה סעיף (ii) לעיל).

- (ג) מלאי שהתקבל ללא תמורה יוכר כהכנסות בדוח על הפעילויות וכתוספת לנכסים.
- (ד) נכסים המיועדים לצריכה שוטפת שהתקבלו ללא תמורה יוכרו הן כהכנסות והן כהוצאות בדוח על הפעילויות.
- (ה) לגבי נכסים שבית החולים או קופת החולים שילמו עבורם תמורה חלקית בלבד, יחול האמור בסעיף זה בשינויים המתחייבים.
- (ו) [בוטל]

98. חלק מהכנסותיהם של בתי החולים ו/או קופות החולים נובע מתרומות. תרומות אלה כוללות לעיתים גם מתנות המתקבלות בנכסים שאינם כספיים. תקן זה קובע, שבהתקיים תנאים מסוימים, נכסים ושירותים המתקבלים ללא תמורה יוכרו על פי השווי ההוגן שלהם בעת קבלתם. השווי ההוגן הוא הסכום שבו ניתן להחליף נכס או לסלק התחייבות, בעסקה בין קונה מרצון למוכר מרצון, הפועלים בצורה מושכלת, שאינה מושפעת מיחסים מיוחדים בין הצדדים.

פעילות בעבור חברי קופת חולים

הסדרי ביטוח סיעודי

99. קופות החולים פועלות כסוכנות של חבריהן בהשגת הסדרי ביטוח סיעודי ובטיפול בהם. פעילות זו והנכסים וההתחייבויות הנובעים ממנה אינם של קופות החולים ולכן אינם נכללים בדוחות הכספיים שלהן. יש לתת גילוי לכך בביאורים לדוחות הכספיים.

תקורה

100. במועד ההכרה בתרומות בהן כלולים סכומי תקורה יזקפו סכומי התקורה לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה. במועד ההכרה בהוצאות, אותן נועדו סכומי התקורה לכסות, יזקפו אותם סכומים לדוח על הפעילויות.

101. נוהג מקובל הוא לכלול בהסכמים עם מקציבי הקצבות או עם תורמים התניה על פיה חלק מההכנסות שהשימוש בהן הוגבל על ידם ישמש לכיסוי ההוצאות הכלליות, אחרות או עקיפות של המלכ"ר (להלן ביחד: "תקורה").

הקבלת מקורות

102. בהקבלת מקורות, חיצונית או פנימית, התורם מציב חסם הקשור לביצועים הניתנים למדידה שעל המלכ"ר להתגבר עליו, לפני שהמלכ"ר יהיה זכאי לתרומה. לפיכך, מדובר בתרומה מותנית, אשר תוכר כאשר המלכ"ר התגבר על החסם.

103. [בוטל]

104. בביאורים לדוחות הכספיים יצינונו אופי התרומות, סכומן ותנאי ההקבלה.

105. הקבלת מקורות (Matching of funds) היא הליך מקובל העשוי להתבטא בשני אופנים - הקבלה חיצונית והקבלה פנימית. בהקבלה חיצונית, מתחייב גורם חיצוני (בדרך כלל ממשלת ישראל או המוסדות הלאומיים) להעמיד לרשות בית החולים ו/או קופת החולים מקורות כספיים בסכומים מקבילים למקורות המושגים על ידו מתורמים אחרים. בדרך כלל, מיועדים הסכומים המקבילים למטרות זהות לאלה להן מיועדות התרומות המושגות על ידי בית החולים ו/או קופת החולים עצמה. בהקבלה פנימית, מתחייבים בית החולים ו/או קופת החולים כלפי תורמים להעמיד ממקורותיהם סכומים מקבילים לתרומות שיתקבלו, כאשר הסכומים המקבילים ישמשו למטרות זהות לאלו להן מיועדות התרומות.

תרומות בתנאי אנונה (Annuity)

106. תרומות שהתקבלו בתנאי אנונה יוצגו כלהלן:

- (א) המחויבות כלפי התורם תוכר כהתחייבות על בסיס חישוב אקטוארי.
- (ב) התרומה, בניכוי ערך ההתחייבות, כאמור בפסקה (א) לעיל, תוצג כהכנסה או כתוספת לנכסים נטו שקיימת הגבלה על השימוש בהם, בהתאם להתניות התורם לגבי השימוש ביתרת התרומה.
107. כל הפרש בסכום ההתחייבות, הנובע משינוי בהנחות האקטואריות (כולל שינוי בשיעור הניכיון), ייזקף כלהלן:
- (א) במקרה בו יתרת התרומה הוצגה כהכנסה - סכום השינוי ייזקף לדוח על הפעילויות.
- (ב) במקרה בו יתרת התרומה הוצגה במסגרת הנכסים נטו שקיימת הגבלה על השימוש בהם - סכום השינוי ייזקף לנכסים נטו שקיימת הגבלה על השימוש בהם.
108. כל הפרש בסכום ההתחייבות, הנובע מחלוף הזמן ייזקף לדוח על הפעילויות בסעיף הוצאות מימון.
109. בביאורים לדוחות הכספיים יצינו סכומי קרנות האנונה, כאמור בסעיף 106(א) להנחיות היישום ותנאי ההתחייבות.

מענקים לשלם

110. מענק לשלם, המתייחס לתקופת הדיווח, יירשם במלואו במועד החלטה להעניק את המענק, בכפוף למבחני סבירות התממשותה של החלטה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.
111. בביאורים לדוחות הכספיים יפורטו המענקים המתייחסים לתקופות שלאחר תאריך הדוחות הכספיים, בציון סכומים, מועדים והתניות.

עלות שירותים רפואיים

112. הוצאות ביטוח אחריות מקצועית יוצגו במסגרת עלות השירותים הרפואיים.

הוצאות לרכישת שירותים רפואיים

113. רישום ההוצאות בגין קבלת שירותים רפואיים מספקי שירותים רפואיים תיעשה על בסיס צבירה בהתייחס לתקופת השירות ולצריכתו, ולא על בסיס טופסי התחייבות של קופות החולים ("טופס 17")².

הוצאות בגין חוזה שגלום בו הפסד במעונות (בתי אבות ומעונות סיעודיים)

114. בהתאם לתקן חשבונאות מספר 10 הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים אם לישות חוזה מכביד (onerous contract), המחויבות בהווה על פי החוזה תוכר ותימדד כהפרשה. חוזה מכביד מוגדר כחוזה שבו העלויות הבלתי נמנעות לצורך עמידה במחויבות על פי החוזה עולות על ההטבות הכלכליות הצפויות להתקבל על פיו. כלל זה חל גם על חוזים מכבידים, שנעשו עם דיירים במעונות.
115. במקרים בהם צפוי כי עלויות ההחזקה וטיפול סיעודי בדיירים במעונות תגדלנה בעתיד מעבר להכנסות הצפויות מדיירים (לרבות זקיפת הכנסות נדחות להכנסות וחילוט

² סעיף זה חל על דוחות כספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011 או לאחריו.

פיקדונות), יש לבצע הפרשות להפסדים צפויים מביצוע הסכמי דיור, שאינם ניתנים לביטול על ידי המעון. ההפרשה מבוססת על חישוב אקטוארי המביא בחשבון את תוחלת החיים הצפויה על פי ניסיון העבר במעון עצמו, ובהעדר נתונים על כך, בהתבסס על סטטיסטיקות ארציות. בחישוב ההפרשות להפסדים, דלעיל, יש לתת ביטוי להשפעה של ערך הזמן, כלומר על בסיס הערך הנוכחי של ההכנסות והעלויות.

116. ההפרש, הנובע מחלוף זמן ומשינוי בשיעור הניכיון ייזקף לדוח על הפעילויות בסעיף הוצאות מימון.

117. יש לציין בביאור לדוחות הכספיים את שיעור הניכיון ששימש לחישוב ההפרשה.

שמירת ערך הנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה

118. הכנסות מימון בדוח על הפעילויות יוצגו בסכום המחושב לאחר שסכומים הדרושים על מנת לקיים את התניות התורמים, או את הוראות החוק, לגבי הנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה, ייזקפו לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה. אם הסכומים, הדרושים על מנת לקיים את התניות התורמים, או את הוראות החוק, עולים על הכנסות המימון, יוצג ההפרש כהוצאות מימון בדוח על הפעילויות.

119. בתי חולים ו/או קופות החולים מקבלות תרומות, שהשימוש בהן הוגבל, והתורמים התנו את תרומתם בשמירת ערכה הריאלי (לעתים בתוספת ריבית), או שכך נקבע בחוק, עד למועד השימוש בה. שמירת ערך הנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה פירושה שמירה על השווי ההוגן של התרומה שהתקבלה, בתוספת או ללא תוספת של תשואה, בהתאם להתניות הקיימות בכל מקרה. הסכומים הדרושים על מנת לשמור את סכום הנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה ברמה הנדרשת, כפי שנקבעה על ידי התורמים או בחוק, מוצגים כתוספת לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה.

120. שמירת הערך הריאלי של התרומות יכול שתעשה במונחי הצמדה למדד המחירים לצרכן, במונחי הצמדה לשער החליפין של מטבע חוץ מסוים, או בשילוב של בסיסי הצמדה שונים, הכל כפי שהותנה על ידי התורמים, או נקבע בחוק. אם התורמים לא קבעו את הבסיס לשמירת ערך הריאלי של התרומות יקבע הבסיס על ידי בית החולים ו/או קופת החולים, בהתבסס על הערכתו לפרשנות שתיתן לכוונות התורמים.

מסים

121. מסים בגין הוצאות יכללו בסעיפי הוצאות בגינן הוטל המס, לדוגמה מס שכר המוטל לפי חוק מס ערך מוסף ייכלל במסגרת הוצאות השכר.

122. מס ערך מוסף ששולם בגין תשומות שאינו ניתן להחזר ומסים בגין הוצאות מסוימות ("הוצאות עודפות") ייכללו בסעיפי הוצאות, או הנכסים, בגינם שולם המס.

123. מסים המוטלים על הכנסות של בית חולים ו/או קופת החולים, לרבות מס שבח מקרקעין, יוצגו כהוצאה המתייחסת לאותן הכנסות. מסים המתייחסים לסכומים, המוצגים כתוספות לנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה, יוצגו כהפחתה מסכומים אלה, ויועברו לדוח על הפעילויות במקביל להעברת סכומים אלו במועד הסרת ההגבלות שהוטלו עליהן.

124. בביאורים לדוחות הכספיים יצוינו הפטורים ממס החלים על בית חולים ו/או קופת החולים, הזכות להטבות מס בשל תרומות הניתנות לבית חולים ו/או קופת החולים ותוקף האישורים שהתקבלו בגין אלה.

125. הכללים שנקבעו לגבי הפרשות והתחייבויות תלויות ייושמו גם לגבי:

(א) החבות במס שתחול על בית חולים ו/או קופת החולים בגין מס שבח המקרקעין ממנו היה פטור מי שנתן במתנה זכות במקרקעין, אם הזכות תימכר במהלך התקופה הנקובה בחוק לעניין זה.

(ב) החבות במס רכישה או במס אחר, מהם היו פטורים בית החולים ו/או קופת החולים, או חייבים בשיעור מופחת, שיחולו על בית החולים ו/או קופת החולים, אם לא יתקיימו בעתיד תנאי הפטור שנקבעו בדין.

126. מסים בגין ישויות עסקיות שאוחדו:

(א) בדוחות הכספיים המאוחדים יוצגו הוצאות המסים של ישויות שאוחדו, לאחר הסעיף עודף (גירעון) לפני מסים על ההכנסה בדוח על הפעילויות.

(ב) בביאורים לדוחות הכספיים יוצגו:

(1) הרכב הוצאות המסים לשנה תוך הבחנה בין מסים שוטפים, מסים נדחים ומסים בגין שנים קודמות.

(2) יתרות המסים הנדחים, תוך הבחנה בין סכומים המוצגים במסגרת הרכוש השוטף, במסגרת השקעות ויתרות חובה לזמן ארוך, במסגרת ההתחייבויות השוטפות או במסגרת ההתחייבויות לזמן ארוך.

(3) הסוגים המהותיים של הפרשים, שגרמו ליצירתם של מסים נדחים.

(4) לגבי כל סוג מהותי של הפרשים יוצגו יתרות המסים הנדחים לתחילת השנה, השינויים במהלך השנה והיתרות לתום השנה. שינויים הנובעים מהתאמת היתרות עקב שינויים בחקיקת מסים, אם היו, יצוינו בנפרד.

(5) הסכום הכולל של המסים המתייחסים להפרשים זמניים הניתנים לניכוי, הפסדים לצורכי מס והטבות מס שטרם נוצלו וכן סכום המסים המתייחסים להפרשים אלה, שלא הוכר עקב אי קיומם של התנאים להכרה בנכס מסים נדחים ויתרת הסכום שהוכרה.

127. [בוטל]

דיווח על מגזרי פעילות

128. הדרישה לדיווח מגזרי, על פי מגזרים עסקיים, בקופות החולים נובעת בראש ובראשונה ממטרות של רשויות מפקחות בעניין פיקוח ובקרה על כספים, המועברים מהממשלה לקופות החולים למימון תפקידיהן ושירותיהן על פי חוק.

129. לפיכך, נדרשת הפרדה חדה וברורה בין נתונים המתייחסים לשירותים הניתנים במסגרת סל שירותי הבריאות ומתוקצבים על פי החוק לבין פעילויותיהן האחרות של קופות החולים. כמו כן, נדרש הדיווח המגזרי המפורט לגבי הפעילויות שמחוץ לפעילות סל שירותי הבריאות, על מנת לתת כלים להעריך את השפעת פעילויות אלה על הקופות, יציבותן, יעילותן, תזרימי המזומנים שלהן, הקצאת המשאבים על ידן ועוד. וכן, על מנת לבחון את מידת הציות של הקופות לדרישות השונות בהן עליהן לעמוד בהתייחס לפעילויות אלה.

130. הצורך בדיווח מגזרי, אשר רלוונטי לכל תחומי הפעילות של קופות החולים, בולט במיוחד לגבי השב"ן. לגבי השב"ן קיים צורך מתמיד באיזונו, המחייב פיקוח ובקרה הדוקים, אשר הדיווח המגזרי הנו מכשיר רב ערך לביצועם. זאת ועוד, לנוכח חשיבות השגת השוואתיות בין קופות החולים, על מנת להעריך את יעילותן היחסית וביצועיהן היחסיים ולאור העובדה שקופות החולים אינן זהות בתמהיל הפעילויות שלהן עולה הצורך ביצירת "מכנה משותף", אשר הדיווח המגזרי מאפשר אותו.

131. חשיבות מיוחדת קיימת, בהקשר זה, גם להפרדת פעילות בתי החולים. הפרדת נתוני מגזר בתי החולים תאפשר השוואה בין תפקוד בתי החולים של קופות החולים לבתי חולים אחרים ותאפשר גיבוש מדיניות ביחס לאלה.

132. המידע המגזרי, ובמיוחד ביחס לשב"ן ולבתי החולים אל מול שירותי הבריאות לקהילה (במסגרת סל שירותי הבריאות), מתייחס גם למחירי ההעברה בין מגזרים אלה ויאפשר הבנה של מערכת יחסי הגומלין בין רכיבים אלה.

דוחות כספיים מאוחדים

133. גילוי דעת מספר 57 של לשכת רואי חשבון בישראל דינים וחשבונות כספיים מאוחדים, חל על בתי החולים ו/או קופות החולים. סעיפים 134-139 להנחיות היישום מספקים הנחיות ליישום גילוי דעת מספר 57.

134. יש ליישם את גילוי דעת מספר 57 לגבי חברה בת, אשר אינה מלכ"ר. כמו כן, יש ליישם את הוראות גילוי הדעת גם כאשר הישות המוחזקת הוא מלכ"ר, אשר לבית החולים ו/או לקופת החולים שליטה מעשית בו והיא הנהנת מרוב הזכויות בנכסיו נטו או לפירות מנכסיו נטו (להלן: "מלכ"ר מוחזק").

135. לאור האמור לעיל, בית חולים יאחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים תאגיד בריאות הנשלט על ידו, מאחר והתנאים לקיומה של שליטה מעשית מתקיימים במערכת היחסים הקיימת בין בית החולים הממשלתי לבין תאגיד הבריאות.

136. לעומת זאת, אין לאחד אגודת יחידים הנשלטת למעשה והמנוהלת הלכה למעשה על ידי יחידים, אשר רובם אינם עובדי בית החולים ו/או קופת החולים, ואינם חברי הדירקטוריון שלהם וכן אינם עובדי בעל השליטה או חברי הדירקטוריון של בעל השליטה, אלא אם כן מתקיימים מבחני השליטה כמפורט בתקן חשבונאות מספר 40.

137. בדוחות הכספיים המאוחדים של בתי החולים ו/או קופות החולים, הנכסים נטו של המלכ"ר המוחזק והשינויים בהם יוצגו במסגרת קבוצת הנכסים נטו, התואמת את אופי ההגבלות הקיימות על אותם נכסים נטו.

138. גילוי דעת מספר 68 שיטת השווי המאזני, חל על בתי חולים ו/או קופות החולים. ההוראות לעיל בדבר דוחות כספיים מאוחדים, יחולו בהתאמה.

139. במקרים בהם בדוחות הכספיים המאוחדים אוחד מלכ"ר שקיימת שליטה מעשית בו, בביאורים לדוחות הכספיים יצוין כי הנכסים נטו של אותו מלכ"ר אינם ניתנים לחלוקה כדיבדנד ויינתנו פרטים בדבר דין יתרת הנכסים שלו בעת פירוק.

צדדים קשורים

140. בביאורים לדוחות הכספיים יש לתת גילוי ליתרות עם צדדים קשורים, על פי הפרוט בנספח ב', ולהכנסות ולהוצאות עם צדדים קשורים, לפחות על פי הפרוט בנספח ד', תוך הבחנה בין:

(א) ישויות נשלטות,

(ב) ישויות מוחזקות, שאינן ישויות נשלטות,

(ג) המנהל הכללי,

(ד) חברי דירקטוריון או ועד העמותה,

(ה) ישויות שהן בעלות הזכות למנות חברים בדירקטוריון, או את המנהל הכללי,

(ו) משרדי ממשלה (לרבות המוסד לביטוח לאומי בגין מקורות חוק ביטוח בריאות ממלכתי),

(ז) תאגיד אחות,

(ח) תאגיד בריאות,

(ט) לעניין בתי חולים: כל אחת מקופות החולים,

(י) צדדים קשורים אחרים.

141. בביאורים לדוחות הכספיים יש לציין את הסכום הכולל של שכר חברי הדירקטוריון/ועד או גוף מקביל לו, המועסקים בבתי החולים ו/או קופת החולים או מטעמם בציון מספרם.

בעלי שליטה

142. חלק ניכר מבתי החולים בישראל אינו מאוגד בנפרד. בתי חולים אלה אינם מהווים ישות משפטית נפרדת אלא חלק אינטגרלי של הממשלה או של קופות החולים (להלן "בעלי השליטה"). מצב זה מעורר מספר סוגיות, כגון:

(א) אופן הטיפול במחויבויות הנובעות מפעילות בית החולים ואשר בעלי השליטה בו נושאים בהן, כגון: התחייבויות בגין הטבות עובד, התחייבויות לתשלומי פנסיה ועוד (ראה סעיף 17 לתקן).

(ב) אופן הטיפול בסובסידיות שוטפות והשתתפויות בכיסוי גירעון שמקבלים בתי החולים מבעלי השליטה.

(ג) אופן חישוב ההכנסות משירותים רפואיים הניתנים לחברים בקופת החולים שהיא בעל השליטה המשמשת כגוף מבטח.

(ד) הטיפול החשבונאי בפטור ו/או הנחה ממסים החלים על בתי החולים הממשלתיים בלבד וזאת לא עקב אופיים הציבורי אלא מפאת פטורים ו/או ההנחות שבחוק הניתנים לבעל השליטה.

143. שיפוי בית החולים על ידי בעל השליטה בו בגין הוצאה או חלק מהוצאה שהיא של בית החולים ולצרכיו ייזקף ישירות לקרן הון שתוצג בנפרד במסגרת הנכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה.

144. סובסידיות והשתתפות בכיסוי גירעון של בתי החולים הממשלתיים אינם ככל סובסידיה ממשלתית, מאחר שאינם ניתנים לכלל בתי החולים הציבוריים, אלא לבתי החולים הנמצאים בשליטת המדינה בלבד. לפיכך, הטיפול החשבונאי בסעיפים אלה אינו כמענק ממשלתי שוטף אלא כמענק הניתן לבית החולים על ידי בעל השליטה בו.

145. סובסידיות שנותן בעל השליטה לבית החולים והשתתפות בעל השליטה בכיסוי גירעון של בית החולים, ייזקפו ישירות לקרן הון שתוצג בנפרד במסגרת הנכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה. אולם, מענקים שנותנת הממשלה לכלל בתי החולים הציבוריים על פי אמות מידה אחידות, יוצגו כהכנסות שוטפות.

146. ויתר בעל השליטה לבית החולים על חוב שמגיע לו מבית החולים (להלן - "סילוק ההתחייבות"), במלואו או בחלקו, תגרע ההתחייבות מהדוחות הכספיים של בית החולים לפי שוויה ההוגן במועד הסילוק והפרש כלשהו יטופל כדלהלן:

(א) הפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות שנמחלה לבין שוויה ההוגן במועד הסילוק ייזקף כרווח או כהפסד; וכן

(ב) השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף ישירות לקרן הון שתוצג בנפרד במסגרת הנכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה.

147. כל טובת הנאה המוענקת על ידי בעל השליטה, מפאת היותו בעל השליטה, לגוף המדווח היא בעלת אופי הוני. טובת ההנאה הנובעת לבתי החולים הממשלתיים מהפטור החל על בעלת השליטה בהם (הממשלה) מהווה ויתור על התחייבות של בתי החולים - התחייבות שבתי החולים היו נושאים בה לולא הפטור החל על הממשלה.

148. בביאורים לדוחות הכספיים יינתן גילוי לבסיס התמחור וקביעת מחירי העברה בין בעלי השליטה לבין בית החולים.

149. חישוב ההכנסות משירותים רפואיים מבעלי השליטה וההנחות הניתנות להם יעשו על בסיס השווי ההוגן וזאת על פי בסיס סביר וגלוי.

150. שירותי בריאות הניתנים ללא תמורה לעובדים של בעל השליטה יוכרו כהכנסה ממתן שירותי בריאות, בהתאם לשווי הנאות שלהם (הכנסה על פי התעריף האפקטיבי המקובל בבית החולים לאותו שירות) בעת מתן השירות, כנגד קרן הון, אשר מוצגת בנפרד במסגרת הנכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה.

השוואה לתקציב של קופות חולים

151. בביאורים לדוחות הכספיים יוצגו נתוני התקציב הרגיל כדלקמן:

(א) נתוני התקציב המקורי, שאושר על ידי מוסדות קופת החולים לפני תחילת שנת הדיווח, נתוני כל ההעברות והשינויים שנעשו בתקציב עד למועד אישור הדוחות הכספיים של הקופה, ונתוני התקציב המעודכן.

(ב) נתוני התקציב המעודכן יוצגו בהשוואה לנתוני הביצוע, בהתאם למבנה דוח על הפעילויות.

(ג) נתוני התקציב יהיו ערוכים בהתאם לאותם כללי חשבונאות מקובלים ולאותה מדיניות חשבונאית, ששימשו בהכנת הדוחות הכספיים.

152. בביאורים לדוחות הכספיים יוצגו נתוני תקציב הפיתוח כדלקמן:

(א) נתוני התקציב המקורי, שאושר על ידי מוסדות קופת החולים ועל ידי משרד הבריאות לפני תחילת שנת הדיווח, נתוני כל ההעברות והשינויים שנעשו בתקציב עד למועד אישור הדוחות הכספיים של הקופה, ונתוני התקציב המעודכן.

(ב) נתוני התקציב המעודכן יוצגו בהשוואה לביצוע, בהתאם למבנה המוצג בנספח ח'.

(ג) נתוני התקציב יהיו ערוכים בהתאם לאותם כללי חשבונאות מקובלים ולאותה מדיניות חשבונאית, ששימשו בהכנת הדוחות הכספיים.

153. לנתוני התקציב הרגיל ונתוני תקציב הפיתוח בקופות החולים, אשר מוצגים בביאורים לדוחות הכספיים, יוצגו נתוני השוואה לשנת דיווח קודמת אחת בלבד.

154. בביאורים לדוחות הכספיים יצוין:

(א) המוסד המנהל של קופת החולים, שאישר כל תקציב.

(ב) מועד אישור התקציב ומועדי עדכונו.

(ג) העובדה שנתוני התקציב הם בבחינת "מידע אחר" ואינם מבוקרים.

155. התקציב משמש אמצעי פיקוח בידי מוסדות קופות החולים, חבריהן ומשרדי הממשלה המקציבים להן הקצבות, על הנהלות קופות החולים, וכן אמצעי פיקוח של הנהלות קופות

החולים על יחידותיהן ועובדיהן הכפופים להן. התקציב משמש מסגרת של הרשאות לפעולה ושל הגבלות שונות על פעולותיה של קופת החולים. כאשר תקציב מאושר על ידי המורשים לכך בקופת החולים, הופכים אומדני ההוצאות למסגרות של הקצבות והרשאות, אשר אין לחרוג מהן. הצגת נתוני התקציב בהשוואה לנתוני הביצוע בדוחות הכספיים מקובלת במלכ"רים רבים, אך לא בכולם. לאור ייחודיות פעילות קופת החולים וחשיבות ההשוואה, על קופת החולים לכלול בביאורים לדוחות הכספיים השוואה לתקציב.

156. ראוי שנתוני התקציב בדוחות הכספיים יכללו הן את נתוני התקציב המקורי והן את נתוני השינויים שנערכו בו. על קופת החולים להציג את נתוני התקציב באופן בר-השוואה לנתוני הביצוע, הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

157. לעניין זה "תקציב" - תקציב קופת החולים על בסיס פעילות קופת החולים בלבד (שאינו בסיס מאוחד).

דוחות כספיים לתקופות ביניים

158. תקן חשבונאות מספר 14 *דיווח כספי לתקופות ביניים* חל על בתי החולים וקופות החולים.

נספח ב' - סעיפי הדוח על המצב הכספי

רכוש שוטף:

מזומנים ושווי מזומנים
פיקדונות בבנקים
השקעות בניירות ערך סחירים
לקוחות
חייבים בגין שירותים רפואיים
תרומות, הקצבות ומענקים לקבל
בעלי שליטה
חייבים שונים ויתרות חובה
מלאי

השקעות ויתרות חובה לזמן-ארוך:

השקעות בישויות מאוחדות
השקעות בישויות כלולות
פיקדונות בבנקים
השקעות בניירות ערך
בעלי שליטה
חייבים שונים ויתרות חובה לזמן ארוך
מסים נדחים
השקעות אחרות

נדל"ן להשקעה

רכוש קבוע

נכסים בלתי מוחשיים

נספח ב' - סעיפי הדוח על המצב הכספי (המשך)

התחייבויות שוטפות:

אשראי מתאגידים בנקאיים
ספקים ונותני שירותים
בעלי שליטה
זכאים שונים ויתרות זכות

התחייבויות לזמן-ארוך:

התחייבויות בגין הטבות עובד
עתודה בגין תביעות בשל רשלנות רפואית
עתודות בגין שירותי בריאות נוספים (שב"ן)
התחייבות בגין אנונה
התחייבות בגין פקדונות
הכנסות נדחות
אשראי מתאגידים בנקאיים
אשראי בגין נכסים בחכירה מימונית
שטרי הון שהונפקו על ידי ישות מאוחדת³
ספקים ונותני שירותים
בעלי שליטה
מסים נדחים
זכאים שונים ויתרות זכות

התחייבויות תלויות והתקשרויות

זכויות המיעוט

נכסים נטו (גירעון בנכסים נטו):

נכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה (גירעון מצטבר מפעולות)

קרנות הון - בעל שליטה
הכרה לראשונה בהתחייבויות לעובדים שכוסו על ידי בעל השליטה
הכרה לראשונה בהתחייבויות בגין תביעות בשל רשלנות רפואית שכוסו על ידי בעל השליטה
שיפוי מבעל השליטה בו בגין הוצאות של בית החולים ולצרכיו
הטבות עובד שבעל השליטה נטל את המחויבות בגינן
ויתור של בעל השליטה על התחייבות
סובסידיות מבעל השליטה
השתתפות בעל השליטה בכיסוי הגירעון

נכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה

³ סיווג שטרי הון כהתחייבויות או כנכסים נטו ייקבע בהתאם להוראות תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017).

נספח ג' - פרוטים לדוח על המצב הכספי

מזומנים ושווי מזומנים פיקדונות בבנקים	מזומנים בבנקים, ובקופות של בתי חולים ובקופות החולים פיקדונות בבנקים
פיקדונות בבנקים	במטבע ישראלי במטבע חוץ
השקעות בניירות ערך סחירים	מניות אופציות למניות אגרות חוב ממשלתיות אגרות חוב אחרות אגרות חוב להמרה תעודות השתתפות בקרנות נאמנות תעודות סל אחרים
חייבים בגין שירותים רפואיים ⁴	א. ההרכב: קופות החולים (כל קופת חולים תוצג בנפרד) משרד הביטחון משרדי ממשלה אחרים המוסד לביטוח לאומי חברות ביטוח בתי חולים אחרים חולים פרטיים אחרים בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
	ב. כולל: שטרות והמחאות לגביה (לרבות חברות כרטיסי אשראי)
לקוחות (לרבות יתרות של חברים בקופת חולים) ⁵	חובות פתוחים חברות כרטיסי אשראי שטרות והמחאות לגביה בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
חייבים שונים ויתרות חובה (לזמן קצר) (לרבות שטרות והמחאות לגביה מאחרים, שיכללו בסעיף המתאים)	עובדים מוסדות בגין עובדים הוצאות מראש הכנסות לקבל הלוואות שניתנו מסים נדחים לקבל אחרים
מלאי	חומרי גלם תרופות מרשם תרופות ללא מרשם ציוד רפואי מתכלה ציוד מתכלה אחר וחומרי עזר מוצרים בתהליך העיבוד תוצרת גמורה מזון

⁴ מתייחס לדוחות הכספיים של בתי חולים בלבד

⁵ מתייחס לדוחות הכספיים של קופות חולים בלבד

נספח ג' - פרוטים לדוח על המצב הכספי (המשך)

השקעות בישויות מוחזקות

השקעות בישויות מוחזקות (תוך הפרדה בין ישויות מאוחדות לבין ישויות כלולות):

1. סווג ההשקעה על פי סוג נייר הערך כלהלן: מניות, אופציות למניות, תעודות התחייבות הניתנות להמרה במניות, תעודות התחייבות שאינן ניתנות להמרה במניות, הלוואות לזמן ארוך.
2. פרוט הישויות בציון: שם הישות, עיסוקה העיקרי, שיעור ההחזקה של בית החולים או קופת החולים, במישרין או בעקיפין, בזכויות לרווחים ובזכויות ההצבעה. אם שיעור הזכויות לנכסים בעת פירוק שונה משיעור זכויות ההצבעה יש לציין זאת.
3. פרוט הישויות המוחזקות במישרין, בציון: שם הישות, חלקם של בית החולים או קופת החולים בשווי המאזני, תעודות התחייבות והלוואות ניתנות להמרה, תעודות התחייבות והלוואות שאינן ניתנות להמרה, יתרת עודף עלות שטרם הופחתה, חלקם בהכנסות נטו בשנת הדיווח.
4. הסכום הנערב על ידי בית החולים או קופת החולים להתחייבויות הישות המוחזקות.
5. מניות יוצגו תוך הבחנה בין השווי המאזני למועד ההשקעה, עודף העלות, והשינויים ממועד ההשקעה ואילך.
6. בביאורים יפורטו בנפרד ערכה בספרים של כל השקעה הרשומה למסחר בבורסה ושווייה בבורסה בסוף תקופת הדיווח.
7. תעודות התחייבות שאינן ניתנות להמרה, הלוואות לזמן ארוך ויתרות אחרות לזמן ארוך (לרבות שטרי הון) - יפורטו שיעורי הריבית הממוצעים לגבי כל קבוצה.
8. שינויים בהשקעות בשנת הדיווח.
9. בביאורים יצוין סכום הדיבידנד מישות מוחזקת שנרשם בשנת הדיווח.
10. היתה הישות המוחזקת עמותה או חברה לתועלת הציבור תצוין עובדה זו וכן יצוין כי הנכסים נטו שלו אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד, ופרטים בדבר דין הנכסים נטו בעת פירוק.

נספח ג' - פרוטים לדוח על המצב הכספי (המשך)

פיקדונות בבנקים	פרוט הפיקדונות, לרבות חלויות שוטפות, בהתאם לשיעורי הריבית שהם נושאים תוך ציון בסיסי ההצמדה. כמו כן, יינתן פרוט הפיקדונות לפי מועדי הפרעון.
השקעות בניירות ערך	פרוט זהה לפרוט הנדרש באשר לניירות ערך סחירים המוצגים כרכוש שוטף (לגבי ניירות ערך סחירים יוצג לגבי כל סוג גם שוויין בבורסה בסוף תקופת הדיווח).
חייבים שונים ויתרות חובה (לזמן ארוך)	פרוט זהה לפרוט הנדרש באשר לחייבים שונים ויתרות חובה המוצגים כרכוש שוטף.
השקעות אחרות	עלה סכום ההשקעות, בדוחות הכספיים המאוחדים, בישות שאינה ישות מוחזקת, בתוספת הסכום הנערב בערבויות שניתנו והישויות המאוחדות שלה - על 5% מהנכסים נטו של בית החולים או קופת החולים, יינתנו הפרטים כאמור לעיל בעניין ישויות כלולות.
אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים	אשראי לזמן קצר, תוך ציון שיעורי הריבית שהם נושאים ובסיסי הצמדה. חלויות שוטפות של אשראי לזמן ארוך. חלויות שוטפות של אשראי בגין נכסים בחכירה מימונית
ספקים ונותני שירותים	חובות פתוחים שטרות לפירעון
זכאים שונים ויתרות זכות	עובדים מוסדות בגין נלוות לשכר עובדים רופאים שאינם שכירים הפרשה לחופשה והבראה הכנסות מראש אחרים
שטרי הון שהונפקו על ידי ישות מאוחדת	לציין את תנאי שטרי ההון.
אשראי מתאגידים בנקאיים (לזמן ארוך)	פרוט האשראי, לרבות חלויות שוטפות, בהתאם לשיעורי הריבית שהם נושאים תוך ציון בסיסי ההצמדה. פרוט האשראי לפי מועדי הפרעון.
אשראי בגין נכסים בחכירה מימונית (לזמן ארוך)	פרוט האשראי, לרבות חלויות שוטפות, בהתאם לשיעורי הריבית שהם נושאים תוך ציון בסיסי ההצמדה. פרוט האשראי לפי מועדי הפרעון
ספקים ונותני שירותים (לזמן ארוך)	פרוט האשראי, לרבות חלויות שוטפות, בהתאם לשיעורי הריבית שהם נושאים תוך ציון בסיסי ההצמדה. פרוט האשראי לפי מועדי הפרעון

הערה:

הפירוט הנ"ל מהווה דרישת מינימום ואינו מהווה הגבלה. בנוסף לאמור לעיל, יש להציג בנפרד:

- כל נכס שוטף (לרבות השקעות), שערכו בספרים עולה על 5% מסך הרכוש השוטף,
- כל התחייבות שוטפת, שערכה בספרים עולה על 5% מסך ההתחייבויות השוטפות,
- כל נכס או התחייבות, שאי הצגתו בנפרד פוגעת ביכולת המשתמשים להבין את מצבם הכספי של בית החולים או קופת החולים.

נספח ד' - סעיפי הדוחות על הפעילויות

נספח ד1- סעיפי הדוחות על הפעילויות בבתי חולים

הכנסות ממתן שירותים רפואיים

עלות השירותים הרפואיים

עודף (גירעון) גולמי ממתן שירותים רפואיים

הכנסות מפעילויות אחרות

עלות הפעילויות האחרות

עודף (גירעון) גולמי מפעילויות אחרות

עודף (גירעון) גולמי כולל

הוצאות משק ותחזוקה

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות משותפות ועלויות ניהול מרכזי

של בעלי השליטה

עודף (גירעון) מפעולות

הוצאות מימון

הכנסות מימון

הכנסות אחרות*

הוצאות אחרות*

עודף (גירעון) לפני מסים על ההכנסה

מסים על ההכנסה

עודף (גירעון) לאחר מסים על ההכנסה

חלקו של בית החולים ברווחים (בהפסדים), נטו של ישויות מוחזקות (במאחד:
ישויות כלולות)

חלקו של המיעוט ברווחים (הפסדים), נטו של ישויות מאוחדות

הכנסות נטו (גירעון) בשנת החשבון

* כולל רווח/הפסד ממימוש רכוש קבוע וממימוש השקעות המוצגות על בסיס
השווי המאזני

נספח 2ד - סעיפי הדוחות על הפעילויות בקופות חולים

מחזור הפעולות

עלות השירותים והמכירות

עודף (גירעון) גולמי

הוצאות מכירה ושיווק

הוצאות הנהלה וכלליות

עודף (גירעון) מפעולות

הוצאות מימון

הכנסות מימון

הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו

עודף (גירעון) לפני מסים על ההכנסה

מסים על ההכנסה

עודף (גירעון) לאחר מסים על ההכנסה

חלקה של קופת החולים בתוצאות של ישויות מוחזקות
(במאחד: ישויות כלולות)

חלקו של המיעוט בתוצאות של ישויות מאוחדות

הכנסות נטו (גירעון) לשנה

נספח ה' - פרוטים לדוחות על הפעילויות

נספח ה-1 - פרוטים לדוחות על הפעילויות בבתי חולים

אשפוז	הכנסות ממתן שירותים
לידות ופגים	רפואיים (1) (2) (3)
פעולות דיפרנציאליות	
שירותים אמבולטורים	
חדר מיון	
שירותים קהילתיים	
אחרות	
מכירת מוצרים קנויים ומתוצרת עצמית (תרופות ואחרים)	
יש להציג בביאור, בנפרד, את ההכנסות ממתן שירותים על פי תעריפים מלאים ואת ההנחות על פי סוגיהן	(1)
נתוני ההכנסות וההנחות בגין שירותים רפואיים, יצוינו תוך הפרדה בין הכנסות מ: קופות החולים	(2)
משרד הביטחון וצה"ל	
ביטוח לאומי	
תיירות מרפא (*)	
משרדי ממשלה אחרים	
חברות ביטוח	
לקוחות פרטיים	
אחרים	
לציין פרטים בדבר הכנסות במסגרת "שירות רפואי פרטי"	(3)
(*) הצגת ההכנסות מתיירות מרפא בנפרד נדרשת החל מהתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011.	
שכר עבודה ונלוות - תוך הפרדה בין שכר ונלוות של רופאים (כולל רופאים שאינם שכירים), אחיות, פרה-רפואי ומינהל ומשק	עלות השירותים הרפואיים
ביטוח אחריות מקצועית	
קניית שירותים	
קניית חומרים:	
תרופות	
ציוד רפואי מתכלה	
מזון	
אחרים	
דמי שכירות	
מחשוב רפואי	
אנרגיה	
פחת	
עלויות ישירות אחרות	
שינויים במלאי	

נספח ה-1 - פרוטים לדוחות על הפעילויות בבתי חולים (המשך)

הכנסות מפעילויות אחרות
הכשרה ולימוד בנושאים רפואיים במסגרת בית ספר
לאחיות וכיו"ב
השכרת והפעלת מתקנים שאינם משמשים לצרכים
רפואיים
הכנסות מביצוע מחקרים רפואיים בהזמנה,
תרומות, הקצבות ומענקים (כולל סכומים ששוחררו
מהגבלות ושימשו לפעילויות) אחרות (1)
(1) סכומים מהותיים שנבעו ממחקרים יש להציג
בנפרד.

עלות הפעילויות האחרות
שכר עבודה ונלוות
קניות שירותים
מחקרים (1)
דמי שכירות
אנרגיה
פחת
עלויות ישירות אחרות
תצרוכת חומרים
(1) כולל שכר עבודה ונלוות בגין מחקרים, אותם
יש לציין בנפרד.

הוצאות משק ותחזוקה
שכר עבודה ונלוות
קניית שירותים
תצרוכת חומרים
פחת
אחרות
נקיון
אבטחה

הוצאות הנהלה וכלליות
שכר עבודה ונלוות
דמי שכירות
מחשוב מינהלי
דואר וטלפונים
מסים
חובות מסופקים
דוברות
פחת
אחרות

הערות:

- א. בכל סעיף הוצאות יצוינו סכומי תקורה שנוקפה לישויות מוחזקות ("קרן מחקרים" ואחרות), אם היו.
- ב. בכל סעיף הוצאות יצוינו סכומים שנדחו או שהונו, אם היו.

נספח ה-2 - פרוטים לדוחות על הפעילויות בקופות חולים

הכנסות מהקצבות ממשלתיות	מחזור הפעולות
הכנסות בהתאם לסעיפים 18 ו-19 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי	
הכנסות ממתן שירותים רפואיים	
הכנסות מהמוסד לביטוח לאומי בגין תאונות עבודה	
מכירת מוצרים קנויים ומוצרים מייצור עצמי, לרבות השתתפות עצמית של מבוטחים בעלות התרופות (תרופות ומוצרים אחרים)	
תמיכה ממשלתית במסגרת רשת הביטחון	
הכנסות משב"ן	
תרומות	
סכומים ששוחררו מהגבלות והועברו מהנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה	
הכשרה ולימוד בנושאים רפואיים במסגרת בית ספר לאחיות וכיו"ב	
השכרת והפעלת מתקנים שאינם משמשים לצרכים רפואיים	
הכנסות מביצוע מחקר ופיתוח שהוזמן על ידי אחרים	
אחרות	

שכר עבודה ונלוות לרופאים שכירים	עלות השירותים והמכירות
שכר רופאים שאינם שכירים	
ביטוח אחריות מקצועית	
קניית שירותי אשפוז	
קניית שירותים אחרים	
תצרוכת חומרים (תרופות ואחרים)	
דמי שכירות	
פחת	
עלויות ישירות אחרות	

שכר עבודה ונלוות	הוצאות מכירה ושיווק
פחת	
אחרות	

שכר עבודה ונלוות	הוצאות הנהלה וכלליות
דמי שכירות	
מחשוב	
דוברות	
פחת	
אחרות	

נספח 2- פרוטים לדוחות על הפעילויות בקופות חולים (המשך)

הוצאות מימון	בגין אשראי לז"ק בגין אשראי לז"א הפרשי שער בגין ספקים, חייבים, פקדונות שמירת ערך ריאלי של תרומות הפסד מהשקעות בניירות ערך הוצאות ריבית הנובעות מערך נוכחי של התחייבויות הוצאות מימון אחרות
הכנסות מימון	רווח מהשקעות בניירות ערך רווחים מעסקאות הגנה הכנסות מימון אחרות
הכנסות (הוצאות) אחרות	רווח (הפסד) מממוש רכוש קבוע רווח (הפסד) מממוש השקעות בתאגידים מוחזקים

הערות:

- א. בכל סעיף הוצאות יצוינו סכומי השתתפות של צדדים שלישיים אחרים בהוצאות משותפות, אם היו.
- ב. בכל סעיף הוצאות, יצוינו סכומים שנדחו או הווננו, אם היו.
- ג. בנוסף לאמור לעיל, יש לכלול, בביאורים לדוחות הכספיים, פירוט של הוצאות אחרות על פי סוגיהן, לגבי כל סוג שסכומו הכולל הוא בשיעור של 5% מסך הסעיף בדוח על הפעילויות.

נספח ו' - סעיפי הדוחות על תזרימי המזומנים

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
הכנסות נטו (גירעון) לשנה
התאמות הדרושות על מנת להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת (נספח
'א)

תזרימי מזומנים שנבעו (שימשו) לפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
השקעה ברכוש קבוע
סכומים שיועדו להשקעה ברכוש קבוע
השקעה בנדל"ן להשקעה
רכישת נכסים בלתי מוחשיים
השקעה בניירות ערך
השקעה בפקדונות
השקעה בישות שאוחדה לראשונה
השקעה בישויות מוחזקות
מתן הלוואות לזמן קצר, נטו
מתן אשראי לבעל שליטה
מתן הלוואות לזמן ארוך
תמורה מממוש רכוש קבוע
תמורה מממוש השקעה בניירות ערך
תמורה מממוש פיקדונות
תמורה מממוש השקעה בישויות מוחזקות
גביית הלוואות לזמן ארוך שניתנו

תזרימי מזומנים שנבעו (שימשו) מפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

תקבולים בגין תרומות שהשימוש בהן הוגבל להשקעה בנכסים קבועים
תקבולים בגין תרומות לקרן צמיתה
תקבולים בגין הכנסות ריבית ודיבידנד המתווספות ליתרות הנכסים נטו שהוגבלו
תקבולים בגין פיקדונות של דיירים במעונות
תשלומים בגין החזר פיקדונות של דיירים במעונות
הנפקת שטרי הון
פדיון שטרי הון
אשראי לזמן קצר, נטו
קבלת התחייבויות לזמן ארוך
פירעון התחייבויות לזמן ארוך

תזרימי מזומנים שנבעו (שימשו) מפעילות מימון

עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת שנה
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף שנה

נספח ו' - סעיפי הדוחות על תזרימי המזומנים (המשך)

נספח א' - התאמות הדרושות על מנת להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת

הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:

פחת והפחתות
עלייה (ירידה) בהתחייבות להטבות עובד
הוצאות שניטלו על ידי בעל השליטה
עלייה (ירידה) בעתודה בגין תביעות בשל רשלנות רפואית
עלייה (ירידה) בעתודות בגין שירותי בריאות נוספים (שב"ן)
הפסדי (רווחי) הון
הפסד (רווח) מממוש השקעות בישויות מוחזקות
חלק בית החולים או קופת חולים בתוצאות ישויות כלולות
חלק המיעוט בתוצאות ישויות מאוחדות
ירידת ערך (עליית ערך) ניירות ערך סחירים
מסים נדחים

שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:

ירידה (עלייה) בלקוחות/בחייבים בגין שירותים רפואיים
ירידה (עלייה) בחייבים שונים ויתרות חובה
ירידה (עלייה) בתרומות, הקצבות ומענקים לקבל
ירידה (עלייה) במלאי
עלייה (ירידה) בספקים ונותני שירותים
עלייה (ירידה) בזכאים שונים ויתרות זכות

נספח ז' - סעיפי הדוחות על השינויים בנכסים נטו

	<u>נכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה</u>	<u>נכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה (גירעון מצטבר מפעילויות)</u>	
סך הכל	XXX	XXX	יתרות ליום 1 בינואר 20X1
-----	-----	-----	
XXX	XXX		תוספות במהלך השנה:
XXX	XXX		תרומות
XXX	XXX		הקצבות
XXX	XXX		העברות חד צדדיות אחרות
XXX	XXX		נכסים שהתקבלו ללא תמורה
XXX	XXX		העברות חד-צדדיות אחרות
			קרן הון בגין תשלומי פיצויים
			ופנסייה שכוסו על ידי בעל השליטה
XXX		XXX	קרן הון בגין סובסידיות
		XXX	מבעל השליטה
		XXX	קרן הון בגין השתתפות בעל השליטה בכיסוי הגירעון
		XXX	קרן הון בגין תביעות בשל רשלנות רפואית
XXX		XXX	שכוסו על ידי בעל השליטה
			קרן הון בגין שיפוי מבעל השליטה בגין הוצאות של בית החולים ו/או קופת החולים ולצרכיהם
XXX		XXX	ויתור בעל השליטה על התחייבות מימון
XXX	XXX	XXX	הכנסות נטו (גירעון) לשנה
XXX		XXX	רווח (הפסד) מממוש נכסים שתמורתם הוגבלה
XXX	XXX	XXX	סך הכל תוספות במהלך השנה
-----	-----	-----	
(XXX)	(XXX)		גריעות במהלך השנה:
			העברות מנכסים נטו שקיימת לגביהם הגבלה עקב שחרור מהתניות התורמים
--	(XXX)		התאמת קרנות אנונה
---	(XXX)		סכומים ששוחררו מהגבלות להשקעה בנכסים קבועים
XXX	XXX	XXX	סך הכל גריעות במהלך השנה
-----	-----	-----	
XXX	XXX	XXX	יתרות ליום 31 בדצמבר 20X1
=====	=====	=====	

הדוח יוצג לשלוש שנים.

נספח ח' - מתכונת להצגת ביאור בדבר השוואה לתקציב פיתוח

(א) המקורות יוצגו, לכל הפחות, תוך הבחנה בין:

(1) העברות מהתקציב הרגיל.

(2) הקצבות הממשלה.

(3) תרומות.

(4) הון חוזר.

(5) אחרים.

(ב) השימושים יוצגו, לכל הפחות, תוך הבחנה בין סוגי הנכסים, כלהלן:

(1) מבנים וקרקע.

(2) התקנות ושינויים במושכר.

(3) ציוד רפואי.

(4) ציוד אחר.

(5) כלי רכב.

(6) מערכות מידע ממוחשבות (לרבות עלויות תוכנה ופיתוח תוכנה שהוננו).

הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

חברי הוועדה

רו"ח דב ספיר - יו"ר הוועדה

רו"ח לילי איילון

פרופסור חיים אסיאג, רו"ח

רו"ח אודי גרינברג

רו"ח יעל גירסי

רו"ח דני ויטאן

רו"ח רוני זוכוביצקי

צוות מקצועי

רו"ח שרון מימון צדיק

משתתפים קבועים

רו"ח שירה אייאש

רו"ח אלי גולדשטיין

רו"ח אבי דויטשמן

רו"ח שאול טבח

רו"ח גיא טביביאן

רו"ח דוד טרגין

רו"ח רונן מנשס

רו"ח אלעד עדיני

רו"ח משה פרץ

רו"ח יוני רובינזון

רו"ח גיל רוזנשטוק

רו"ח שלומי שוב